Redacțiunea Administrațiunea
Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciuri:
Brașovu, piața mare Nr. 22
Inserate mai primescŭ în Viena *Rudolfŭ Mosse Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Henric Schalek, Alois Herndl M. Dukes, A. Oppelik, J. Dannenberg;* în Budapesta: *A. V. Goldberger Anton Mezei Eckstein Bernat;* în Frankfurt: *G. L. Daube;* în Hamburg: *A. Steiner.*
Prețulŭ inserțiunilorŭ; o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĔRŬ DE DUMINECĂ 38)

„Gazeta“ ese în fiă-care ḑi
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe sése lunĭ 6 fl., Pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brasovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șese lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 210. Brașovŭ, Duminecă 22 Septemvre (4 Octomvre). 1891.

Nou abonamentŭ
la
„GAZETA TRANSILVANIEI“.

Cu 1 Octomvre 1891 st. vechiu se deschide **nou abonamentŭ,** la care învitămŭ pe toțĭ amicii și sprijinitorii fóiei nóstre.

Prețulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: pe trei lunĭ 3 fl pe șése lunĭ 6 fl., pe unŭ anŭ 12 fl.

Pentru România și străinătate: pe trei lunĭ 10 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe unŭ anŭ 40 francĭ.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria: pe anŭ 2 fl., pe șése lunĭ 1 fl.

Pentru România și străinătate: pe anŭ 8 francĭ., pe șése lunĭ 4 francĭ.

Abonarea se póte face mai ușorŭ și mai repede prin **mandate postale.**

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou sĕ binevoéscă a scrie adresa lămuritŭ și a arĕta și posta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Brașovŭ, 21 Septemvre v.

De-odată cu sosirea tómnei, munca câmpului s'a împuținatŭ și poporului nostru agricultorŭ 'i se ofere de acum înainte timpulŭ și ocasiunea, de a întra într'unŭ nou câmpŭ de muncă, care este multŭ mai mândru și mai roditorŭ decâtŭ celŭ dintâiu, — înțelegemŭ câmpulŭ învĕțăturei și alŭ luminelorŭ, sub a căruia brazdă este sĕmĕnată fericirea și viitorulŭ popórelorŭ.

Acestŭ câmpŭ sublimŭ, care dă popórelorŭ viéță și prin farmeculŭ sĕu mare sdrobesce cătușile întunerecului și sclăviei, este *scóla.*

Nu vomŭ vorbi aicĭ despre scólele medii și superióre, alŭ cărora contingentŭ representă numai o neînsemnată parte din massa poporațiunei nóstre, ci vorbimŭ despre scólele poporale dela sate, carĭ suntŭ barometrulŭ, după care se mĕsóră gradulŭ de înaintare în cultură a masselorŭ poporului română.

Avemŭ și amŭ avutŭ totdéuna la inimă bunăstarea și înflorirea acestorŭ scóle, deórece scimŭ, că prin ele și dela ele avemŭ sĕ așteptămŭ în primulŭ locŭ binele și înflorirea neamului nostru românescŭ.

O sciu acésta prea bine și contrarii culturei nóstre naționale și de aceea vedemŭ, că și furia lorŭ de cutropire este țintită în prima liniă asupra acestorŭ scóle.

Tocmai fiind-că acestŭ tesaurŭ naționalŭ alŭ nostru este atâtŭ de espusŭ atacurilorŭ vehemente ale contrarilorŭ, ni-se impune dupla datorință, de a fi pururea trezĭ și de-a veghia cu ochii'n patru, ca acéstă comóră a nóstră sĕ nu ni-se răpéscă și caracterulŭ ei naționalŭ sĕ nu fiă știrbitŭ.

Nu trebue sĕ uitămŭ nicĭ pentru unŭ momentŭ, că o scólă numai până atuncĭ se póte numi scólă românéscă, până când în ea se dă o crescere românéscă și se cresce o tinerime în spiritŭ naționalŭ românŭ.

De aceea acum, când ne aflămŭ la începutulŭ anului scolasticŭ, așteptămŭ dela mai marii și îngrijitorii confesionalĭ ai acestorŭ scóle, ca sĕ țină sémă de mersulŭ învĕțămêntului, sĕ-lŭ controleze cu rigóre și sĕ-lŭ păzéscă cu credință. Nicăirĭ nu póte fi mai păgubitorŭ indiferentismulŭ ca aicĭ și nicăirĭ nu se cere unŭ controlŭ mai aspru ca aicĭ.

Dela zelulŭ conducĕtorilorŭ este condiționată și câștigarea inimei și încrederei poporului, care în fața doveḑilorŭ de bună rĕnduială și progresŭ, nu se va retrage a aduce jertfele posibile pentru susținerea scólei, căcĭ vĕḑitŭ ĭi va fi lui atuncĭ, că ceea ce jertfesce pentru scólă, jertfesce pentru fericirea fiilorŭ sĕi.

Nĭ-au datŭ unii învĕțătorĭ de-ai noștrĭ strălucite doveḑĭ de marile progrese, ce le sciu ei face într'unŭ singurŭ anŭ. Dorimŭ din inimă, ca asemenĭ îmbucurătóre doveḑĭ sĕ ni-se dea câtŭ mai multe și la sfîrșitulŭ acestui anŭ scolasticŭ.

Mai cu sémă ținemŭ multŭ ca scólelorŭ de repetițiune cu tinerimea adultă sĕ li-se dea mare atențiune. E mare perdere și greșală din partea acelorŭ învĕțătorĭ, carĭ așa ḑicêndŭ numai din datorință trecŭ cu micii lorŭ elevĭ peste anii prescrișĭ de scólă, ér după ce au trecutŭ peste aceștĭ anĭ, ĭi lasă cu totulŭ în scirea Domnului.

De aci provine, că mare parte dintre învĕțătorĭ, carĭ póte în școlă și-au împlinitŭ destulŭ de conscienţiosŭ datorința lorŭ, nu potŭ arĕta aprópe nicĭ unŭ progresŭ practicŭ în viéța de tóte ḑilele. Elevii eșițĭ din școla de tóte ḑilele, décă nu li-se dă ocasiunea de a se desvolta și mai departe și de a usa de învĕțătura lorŭ, e lucru firescŭ, că dau îndĕrĕtŭ și astfelŭ învĕțătorulŭ nu póte avé deplina mulțămire de a puté dovedi, că a crescutŭ o generațiune, care prin stăruințele sale s'a ridicatŭ la unŭ nivelŭ mai simțitŭ de emancipare.

Cu totulŭ altmintrelea stă însĕ cu învĕțătorii aceia, carĭ cu elevii eșițĭ din anii obligațĭ de școlă, au continuatŭ și mai departe cu zelŭ prelegerile lorŭ, fiă în școla de repetițiune, fiă mai târḑiu în așa ḑisele prelegerĭ de séră, séu chiar anumite societățĭ de caracterŭ culturalŭ. In comunele, carĭ au avutŭ norocirea a se bucura de astfeliu de învĕțătorĭ zeloșĭ, în scurtŭ timpŭ progresulŭ este simțitŭ și tinerimea face onóre învĕțătorilorŭ sĕi.

De sine se înțelege, că acestea se facŭ prin jertfe. Dér nu trebue sĕ uitămŭ, că numai prin jertfe se póte dobêndi liberarea și emanciparea unui poporŭ.

Visita Românilorŭ la esposiția din Praga.

— 21 Septemvre v.

Precum amŭ amintitŭ deja, unŭ numĕrŭ considerabilŭ de Românĭ fruntașĭ din Transilvania și părțile ungurene vorŭ visita în corpore esposiția din Praga.

Hotărîrea acésta au luat'o spontaneu. Deja aḑi orĭ mâne se vorŭ întâlni la Viena, de unde vorŭ pleca mai departe spre Praga.

Visita însă-șĭ are de scopŭ, a dovedi, că și Românii asuprițĭ din partea de dincóce a monarchiei țină sémă de stăruințele nobile pentru cultură, progresŭ și egală îndreptățire naționale ale poporului boemŭ, aḑĭ celŭ mai înaintatŭ în monarchiă, le prețuiesce în mare gradŭ și le acompaniéză cu simpatiile lorŭ.

Dorimŭ, ca acestŭ pasŭ alŭ conaționalilorŭ nostri, sĕ fiă de bunŭ augurŭ pentru raporturile nóstre cu popórele slave ale monarchiei, carĭ luptă ca și noi pentru asigurarea esistenței lorŭ naționale.

Atentatŭ la viéța Majestății Sale.

Alaltă-erĭ, în 1 Octomvre, s'a rĕspânditŭ ca fulgerulŭ scirea, că la stațiunea din Rosenthal, în Boemia, pe unde avea sĕ tréca trenulŭ imperialŭ, *au esplodatŭ douĕ bombe încărcate cu dinamită.* Majestății Sale însĕ nu i-s'a întêmplatŭ nicĭ o nenorocire, deórece bombele încărcate cu dinamită esplodaseră cu bună vreme înainte de ce ar fi sositŭ trenulŭ imperialŭ la loculŭ unde erau așeḑate.

Cu privire la acestŭ atentatŭ, telegramele aducŭ următórele amĕnunte:

Ca la vro 100 de pașĭ dela gara din Rosenthal se aflau așeḑate sub o punte mai multe țevĭ, prin carĭ se conducea apa spre vale. Intr'una din aceste țevĭ făptuitorii, până acuma necunoscuțĭ, au așeḑatŭ peste nópte douĕ bombe micĭ. Una dintre acestea a esplodatŭ la $11^3/_4$ óre ér ceealaltă la vr'o 10 minute mai

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

Preumblărĭ în Bucurescĭ.

VIII.

Iubite Amice!

Când mi-se uresce cu viéța sgomotósă pe stradele Bucurescilorŭ, când în isolarea mea mĕ apucă unŭ felŭ de nepăsare și grĕță de lumea asta, vĕḑêndŭ cum se face la noi din orĭ-ce cestiune mare și națională numai politică militantă de partidŭ, fără basă și fără țintă, spre a'mĭ reîmprospĕta dulcile ilusiunĭ, visurĭ și impresiunĭ din copilăriă, mĕ întindŭ cu preumblările mele pe la sate, din carĭ în totdéuna mĕ întorcŭ cu-o nouă însuflețire, cu o nouă încredere în puterea de viéță a țĕranului românŭ, conservatorulŭ limbei, obiceiurilorŭ și datinelorŭ nóstre naționale strămoșescĭ, aicĭ ca și peste Carpațĭ.

Societățile germane din capitală întocmescŭ în fiecare anŭ véra câte o petrecere câmpenéscă în pădurea de pe moșia prințului Stirbei la Bufta. Acéstă petrecere se ține regulatŭ a doua ḑi de Rusalii, cu care ocasiune, membrii și familiile societățilorŭ plécă din orașŭ cu unŭ trenŭ specialŭ, cu stégurĭ și cu musică, ducêndŭ fiecare cu sine mâncare și beutură.

In véra asta am fostŭ și eu și nu-mĭ pare rĕu, că am fostŭ. Dela cantonulŭ, unde s'a opritŭ trenulŭ, se deschidea o cărare printre holde până în pădure, situată pe unŭ șesŭ dreptŭ ca mésa și în mijloculŭ pădurii se întindea o livadă în forma unui quadratŭ anume întocmitŭ de Nemțĭ în acestŭ scopŭ. Pe marginea livedĭi sub umbră de codru verde, erau așeḑațĭ jurŭ-împrejurŭ negustorĭ — cârciumarĭ cu mese întinse și cu buțĭ cu vinŭ. In capĕtulŭ din susŭ era unŭ felŭ de amfiteatru în care cânta musica militară și elevii gimnasticĭ esecutau felŭ de felŭ de jocurĭ, ca și mieii primăvéra când se întrecŭ în săriturĭ peste rozóre și peste păraie.

Străinŭ și necunoscutŭ, m'am așeḑatŭ în apropierea amfiteatrului, lângă bereria de ocasiune a lui Opler, la rădĕcina unui bĕtrânŭ stejarŭ și scoțêndŭ merindea din straĭță prânḑeamŭ privindŭ la acești ómenĭ cum își petrecŭ împreună, bogații și săracii, și cum sciu ei sĕ-șĭ créscă copiii lorŭ.

La începutŭ, vĕḑêndŭ pe lângă mine nisce ómenĭ negrii la față, rĕu îmbrăcațĭ și necuviincioșĭ la vorbă, ținêndŭ de căpestre nisce cai întărnitațĭ, pe carĭ ĭi închiriau cu câte unŭ leu pe césŭ iubitorilorŭ de a se preumbla călare prin pădure, m'am spăriatŭ gândindŭ în mine, că décă vorŭ fi toțĭ sătenii din Bufta cum suntŭ aceștia, apoi amŭ pus'o de mămăligă cu rusticismulŭ meu.

Chiămândŭ pe unulŭ din ei l'am întrebatŭ:

— Ce sunteți voi?

— Suntemŭ *Românĭ emancipațĭ!*

— Ce însemnéză asta?

— Insemnéză, că am fostŭ *țiganĭ boerescĭ* și la desrobire ni-s'a datŭ pămêntŭ și libertate, fiindŭ trecuțĭ în cărțĭ cu numirea: *emancipațĭ.*

Iată „Românii“ d-lui Moldovan Gherghely, despre carĭ vorbesce în rĕspunsulŭ sĕu la memoriulŭ studenților români universitarĭ. Prostŭ lucru a mai făcutŭ și *Gherguțui*, scriindŭ despre o țéră, pe care nu o cunósce.

In momentulŭ, când vorbeamŭ cu *emancipatulŭ*, dau cu ochii de moșŭ Marinŭ, unŭ bĕtrânŭ sătéanŭ din Bufta și vechiu cunoscutŭ alŭ meu. Acum aveamŭ cu cine sĕ stau de vorbă și după ce mâncarămŭ și închinarămŭ împreună, moșŭ Marinŭ, curatŭ la haine și cumpănitŭ la vorbă, îmĭ ḑise:

— Sum cu *postalionulŭ* meu aicĭ, poftimŭ domnule *Fráncule*, sĕ mai dămŭ o *raită* până în satŭ la noi și pe când ne vomŭ în-

târḑiu. Esplosiunea celei d'intâiu a causatŭ o detunătură atâtŭ de puternică, încâtŭ ómenii au fugitŭ spăriaţĭ din case. Ferestrile unei case, ce se afla aprópe de loculŭ numitŭ, s'au sfărmatŭ în bucăţĭ. Cu tóte acestea esplosiunea nu a causatŭ pagube marĭ. In drépta şi în stânga dâlmei pe care se afla puntea, s'au ruptŭ bucăţĭ marĭ de pétră. Ţevile, sfărmate în bucăţĭ, erau aruncate prin prejurŭ. Sub ţevĭ s'au aflatŭ două sêrme rupte, carĭ se înroşiră probabilŭ în urma focului, ce a produsŭ esplosiunea. Şefulŭ staţiunei, care numai decâtŭ a grăbitŭ la faţa locului, a dispusŭ în grabă repararea locului stricatŭ.

In curêndŭ au sositŭ la faţa locului mai multe auctorităţĭ, dér nu au pututŭ da de urma făptuitorului. S'au constatatŭ însĕ, că făptuitorulŭ nu a avutŭ timpŭ suficientŭ pentru de a aşeḑa bombele mai adêncŭ în ţévă. Décă ar fi avutŭ timpŭ sĕ facŭ acésta, séu décă ar fi aşeḑatŭ bombele într'una din ţevile, ce se aflau mai susŭ, atuncĭ fără îndoiélă, că arunca întregŭ podulŭ în aerŭ.

Bómbele erau umplute cu *nitroglicerinŭ*. Presupunerea, că atentatorulŭ a trebuitŭ sĕ lucreze în grabă mare, se confirmă cu atâtŭ mai vêrtosŭ, cu câtŭ în ḑiua premergĕtóre, séra la 10 óre, s'a controlatŭ cu deamĕruntulŭ întrégа liniă ferată, aşa-déră şi puntea.

O altă telegramă din Reichenberg comunică următórele:

Şefulŭ staţiunei Rosenthal, cu numele Kirchhof, venea în nóptea din 1 Oct. dela satulŭ Rosenthal spre casă la gară, când deodată audì de către punte o detunătură puternică. Şefulŭ îndată a fostŭ în clarŭ cu starea lucrului, că adecă e o esplosiune şi numai decâtŭ a grăbitŭ spre punte. Intre acestea i-au eşitŭ în cale unŭ cantonierŭ (păzitorŭ), carele d'asemenea a auḑitŭ detunătura. Amêndoi au grăbitŭ într'acolo. Pe când au sositŭ însĕ aprópe de punte, au auḑitŭ o a doua detunătură, care fù maĭ puternică ca cea d'întêiu. Acésta a doua esplosiune s'a întêmplatŭ sub cerculŭ puntei. După-ce în curêndŭ avea sĕ soséscă trenulŭ de povară Nr. 852 dela staţiunea Reichenberg, numai decâtŭ au visitatŭ loculŭ, ca astfelŭ sĕ iée mĕsurile de lipsă pentru repararea distrucţiunei, ca sĕ pótă trece trenulŭ. Au constatatŭ de ambele părţĭ ale dâlmei câte o crepătură de 60—80 cm. afundă şi de unŭ metru de largă, de-asemea şi puntea avea mai multe crepăturĭ singuratice. După-ce s'au luatŭ disposiţiunile de lipsă, au datŭ semnŭ trenului de povară, că póte pleca. La faţa esplosiunei se simţea unŭ mirosŭ penetrabilŭ, de unde se conchide, că bombele erau umplute cu nitroglicerinŭ, ér esplosiunea s'a sĕvêrşitŭ cu fitilulŭ aprinsŭ. A fostŭ mare norocire că bombele nu au esplodatŭ de odată, căcĭ esplodândŭ amêndouĕ de odată, stricăciunea şi pagubele erau multŭ mai însĕmnate.

Presentându-se la faţa locului autorităţile competente, au încunoscinţatŭ prin telegrafŭ pe Majestatea Sa despre acestŭ casŭ. Rĕspunsulŭ a sositŭ imediatŭ la adresa primarului, în care se ḑicea, că trenulŭ curţii va sosi conform programului. Pe când a sositŭ trenulŭ la loculŭ esplosiunei. Majestatea Sa s'a presentatŭ la feréstra cupeului, ér poporulŭ ce se adunase în numĕrŭ considerabilŭ, l'a aclamatŭ cu bucuriă.

In cercurile politice competente se crede, că atentatulŭ dela Reichenberg *nu are nicĭ unŭ caracterŭ politicŭ, ci e o faptă ordinară copilăréscă, o simplă mişeliă.* Din alte părţĭ se susţine, că aicĭ e vorbă de unŭ *atentatŭ socialistŭ*, ér socialiştii ḑicŭ, că câţĭ-va fanaticĭ dintre Cehii tinerĭ ar fi sevêrşitŭ acestŭ faptŭ pentru-ca se turbure bucuria dela sĕrbările din Reichenberg.

SCIRILE ḐILEI.

— 21 Sept. (3 Oct.)

M. S. Regele Carolŭ, a sosit alaltă-erĭ séra la órele 6 la Monza. Elŭ a fostŭ primitŭ la gară de Regele Humberto, de Ducele d'Aosta, de Contele de Turin, de d. Rudini şi de autorităţile civile şi militare. Cei doi regĭ s'au îmbrăcişatŭ în modŭ cordialŭ. După ce suitele au fostŭ presentate, cei doi Suveranĭ s'au dusŭ în trăsură la castelŭ, unde M. S. Regele Carolŭ, a fostŭ primitŭ de Regina Margareta. La órele 8 s'a datŭ unŭ mare prândŭ de gală.

*
* *

Românĭ în Parisŭ. După statistica asupra străinilorŭ, se află în Parisŭ 1075 Românĭ şi adecă 701 bărbaţĭ şi 374 de femei.

*
* *

Congresulŭ bisericescŭ gr. or. din Bucovina s'a deschisŭ în ḑiua de 18 (30) Septemvre. După obicĭnuitele servicii religióse, s'a deschisŭ şadinţa primă. O deputaţiune de 8 membrii a invitatŭ pe comisarulŭ imperialŭ la congresŭ. Precisŭ la 11 óre a sositŭ camisarulŭ imperialŭ contele de Pace, întêmpinatŭ fiindŭ cu imnulŭ poporalŭ, şi după ce îşĭ ocupa loculŭ destinatŭ, a cetitŭ în limba germană timpŭ de peste o jumĕtate de óră *motivele, pentu carĭ nu a fostŭ aprobatŭ statutulŭ congresului din 1888* şi carĭ suntŭ atâtŭ de multe, în câtŭ aprópe întregŭ statutulŭ ar fi de modificatŭ. In decursulŭ acestei şedinţe — după cum raportéză „Gaz. Buc.", — s'a iscatŭ şi unŭ incidentŭ neplăcutŭ: La invitarea d-lui comisarŭ, de a conduce şedinţele congresuale, Eminenţa Sa Metropolitulŭ s'a ridicatŭ şi a rostitŭ în limba română şi rutenă unŭ discursŭ de deschidere, prin care a arĕtatŭ importanţa sinodalităţii în biserica nóstră, importanţa recunoscută deja şi de Românii şi Sêrbii gr. or. din cealaltă parte a monarchiei, şi a espusŭ, că congresulŭ se va ocupa cu aceiaşĭ cumpătate ca până acum şi cu resolvirea problemelorŭ, carĭ i-s'au adusŭ acum la cunoscinţă. Discursulŭ preşedintelui s'a terminatŭ cu unŭ întreitŭ „Sĕ trăiéscă"! „Hoch"! „Na mlogaia lieta"! pentru împĕratulŭ. Comisarulŭ imperialŭ observà, că deórece în discursulŭ presidialŭ s'a făcutŭ provocare la Românii de peste hotare, elŭ trebue sĕ declare a nu puté admite, ca în desbaterile congresuale sĕ se facă amintire de instituţiunile bisericescĭ din state străine. După lămuririle date de presidiu şi după ce s'a convinsŭ, că nesciindŭ românesce a *interpretatŭ rĕu* discursulŭ presidialŭ, comisarulŭ şi-a *retrasŭ* observarea. Acestŭ incidentŭ regretabilŭ a datŭ, se înţelege prilegiu la unŭ sgomotŭ óre-care între deputaţĭ şi publiculŭ de pe galeriă, la ceea-ce comisarulŭ a *ameninţatŭ cu disolvarea congresului* pentru casulŭ, că în decursulŭ desbaterilorŭ se vorŭ ivi întreruperĭ şi manifestaţiunĭ de plăcere séu displăcere!...

*
* *

Preţulŭ cerealelorŭ. Comerciulŭ de bucate a fostŭ în cursulŭ sĕptĕmâneĭ puţinŭ animatŭ. Timpulŭ fiindŭ frumosŭ, s'au adusŭ şi în sĕptĕmâna acésta prea multe bucate pe pieţele oraşelorŭ şi din asta causă cumpĕrătorii au fostŭ cam reservaţĭ, cumpĕrândŭ numai atâta, câtŭ li-a fostŭ neapĕratŭ de lipsă. Pe lângă tóte astea *preţurile au încetatŭ de a mai da îndĕrĕtŭ* rĕmănêndŭ aceleaşĭ, ca şi în sĕptĕmâna de mai 'nainte. Din împrejurarea acésta se póte prevedé şi cu maĭ multă siguranţă, că îndată ce vorŭ înceta a se aduce în pieţe aşa multe bucate, preţurile se vorŭ urca.

*
* *

Sĕmĕnăturile de tómnă, după raporturile oficiale din Budapesta, suntŭ în întrégă ţéra slabe din causa secetei; în Ardélŭ pe lângă secetă mai suntŭ bântuite în mare mĕsură şi de şórecĭ, carĭ mănâncă sĕmênţa îndată ce se sémĕnă. Rapiţa s'a sĕmĕnatŭ, dér mai bine ca jumĕtate e de totŭ slabă. Cucuruzulŭ se culege; resultatele suntŭ îndestulitóre. Tutunŭ încă a fostŭ în cantitate suficientă.

*
* *

Concertŭ. Din Oradea-mare ni-se scrie: Profesorulŭ dela Iaşĭ, T. Burada, Lunĭ séra în 28 l. c. a datŭ aicĭ unŭ concertŭ cu concursulŭ d-relorŭ Zigre la pianŭ, alŭ tinerilorŭ românĭ cu cântece în cuartetŭ şi alŭ tînĕrului Şoîmoşianu, carele a cântatŭ Solo. Românii din judeţulŭ Bihorianŭ s'au adunatŭ din tóte părţile într'unŭ numĕrŭ neaşteptatŭ. După concertŭ tinerimea a dansatŭ, jocurile marĭ în câte 50 de părechĭ — toţĭ Românĭ, nicĭ unŭ străinŭ. S'au ţinutŭ şi toaste însufleţitóre. D-lŭ Burada a fostŭ surprinsŭ şi mulţămitŭ de concursulŭ publicului. Sub durata concertului s'au primitŭ telegrame de felicitare, ér dela Beiuşenĭ învitaţiune pentru D. Burada, ca sĕ méргă şi la ei. Recomandămŭ d-lui Burada sĕ cânte mai multe cântece românescĭ, căcĭ publiculŭ românŭ aştéptă de acestea; noi amŭ dori sĕ fimŭ încântaţĭ de melodiile musicei românescĭ a fraţilorŭ de peste munţĭ. — *Crişanŭ.*

*
* *

Permutatŭ. D-lŭ *G. I. Pitişŭ* fostŭ profesorŭ în Galaţĭ, este permutatŭ ca profesorŭ de limba elină la seminariulŭ centralŭ din Bucurescĭ.

*
* *

Esamenele de cualificaţiune preoţéscă pentru diecesa Aradului se vorŭ ţiné în 26 şi în următórele ḑile ale lui Septemvre st. v. cu începere la óra 9 înainte de améḑĭ, în Aradŭ.

*
* *

Focŭ la Ploescĭ Pe la óra 11, a isbucnitŭ unŭ focŭ la brutăria d-lui Zancovicĭ. Vêntulŭ fiind fórte violentŭ, incendiulŭ s'a întinsŭ cu aşa repeḑiciune, încâtŭ în câteva minute tóte prăvăliile din piaţa Unirea erau în flacărĭ. Pompierii şi trupele din localitate au desfăşuratŭ unŭ curajŭ estraordinarŭ, ast-felŭ că pe la órele 4 foculŭ a fostŭ localisatŭ şi aprópe stînsŭ, ne mai fiind nevoiă de ajutórele pe carĭ prefectura le ceruse la Bucurescĭ şi Buzĕu. Opt-spreḑece prăvălii au fostŭ cu totulŭ prefăcute în cenuşă. Pagubele întrecŭ peste suma de 350 mii lei.

*
* *

Jidanŭ ucigaşŭ. Ni-se scrie: „In comuna Negreştĭ (Ţéra Oaşului) s'a întêmplatŭ la 4 Septemvre n. c., că copilulŭ de 14 anĭ alŭ măsarului Iosifŭ Privigyei s'a certatŭ cu băiatulŭ fĕtului jidanŭ din locŭ, amestecându-se la céртă şi părinţii copiilorŭ. Fĕtulŭ jidanŭ însĕ nu s'a îndestulitŭ numai cu cérta, ci cam la 5 óre după terminarea certei, însoţitŭ şi de alţĭ jidanĭ, s'a dusŭ din nou sĕ-şĭ rĕsbune asupra lui Iosifŭ Privigyei, şi cu unŭ parŭ aşa l'a lovitŭ în capŭ, încâtŭ nóptea a şi rĕposatŭ bietulŭ măsarŭ, pe care îlŭ plânge soţia şi 5 orfanĭ micĭ. Fĕtulŭ jidanŭ dimpreună cu soţia şi cu unŭ altŭ jidanŭ, care a luatŭ parte la crimă, suntŭ închişĭ la judecătoria de cercŭ din Seinĭ. Că ce pedépsă li-se va dicta pentru acéstă, crimă vomŭ vedé."

*
* *

Musica orăşenéscă va da unŭ concertŭ mâne Duminecă în sala hotelului „Europa". Inceputulŭ la 8 óre séra.

---

tórce te vei mira, că din acéstă petrecere a *nemţeriiei* n'are sĕ fiă decâtŭ o horă mare şi frumósă întinsă pe câmpia românéscă.

Era pe la 10 óre diminéţa şi pe la 3 după améḑĭ, când m'am întorsŭ cu *postalionulŭ* şi cu moşŭ Marinŭ, livada luase altă faţă, nu vedeamŭ decâtŭ sătenĭ adevĕraţĭ românĭ: bărbaţĭ, junĭ, tinerĭ, neveste, fete şi copii, toţĭ îmbrăcaţĭ în haine de sĕrbătóre, albe ca lebăda, şi la sunetulŭ lăutarilorŭ erau înşiraţĭ în horă câte o sută şi mai bine de părechĭ, în câtŭ livada sclipia ca argintulŭ, părêndu-mi-se, că m'aşŭ afla în ţarină a doua ḑi de Pascĭ la Abrudŭ.

Purtarea cuviinciósă a sătenilorŭ, ordinea, curăţenia, frumseţa hainelorŭ şi a tipurilorŭ, veselia şi însufleţirea lorŭ, au atrasŭ şi pe escursioniştĭ, mai vêrtosŭ dómnele şi domnişórele germane, între care unele îmbrăcate în costume naţionale române, se întreceau în horă cu drăgălaşele Româncuţe, încâtŭ se făcuseră totŭ o apă şi musica militară schimbase córda, în locŭ de valsurĭ cânta hora, brêulŭ şi chindia.

Intêlnindu-mĕ casierulŭ societăţilorŭ, unŭ bărbatŭ cum se cade, şi vĕḑêndŭ, că-mĭ rîde inima de bucuriă, mĭ-a făcutŭ unŭ micŭ resumatŭ istoricŭ asupra petrecerei ḑicêndŭ:

— Mai acum 10—15 anĭ, petrecerea nóstră avea unŭ caracterŭ purŭ germanŭ, eramŭ numai noi de noi. Cu timpulŭ sătenii din împrejurime deprinḑêndu-se a ne vedé cum ne petrecemŭ noi, au începutŭ sĕ vie şi ei în haine de sĕrbătóre şi a-şĭ petrece şi ei la o parte, încâtŭ mijloculŭ liveḑii forma o zónă neutră între ei şi între noi. Acum însĕ zóna a dispărutŭ şi petrecerea nóstră din orăşenéscă şi nemţéscă, cum era, a devenitŭ sătenéscă şi românéscă, cum o veḑĭ. E admirabilŭ acestŭ poporŭ, numai clase dirigente mai bune décă ar avé!

Séra m'am despărţitŭ de moşŭ Marinŭ, încântatŭ şi mângăiatŭ m'am întorsŭ în Bucurescĭ.

Totŭ astă-véră, în ḑiua Sântului Pantilimonŭ, m'am nimeritŭ sĕ fiu şi la *nedeele* dela Rovinarĭ în judeţulŭ Gorjiu. In acea ḑi se ţinŭ într'o dumbravă romantică *nedeele* şi la care se află adunaţĭ la unŭ locŭ sătenĭ şi sătene din mai multe sate în porturĭ admirabile oltenescĭ. Cu acéstă ocasiune am vĕḑutŭ mai mulţĭ învĕţătorĭ dela sate jucândŭ în horă cu sătenii şi îmbrăcaţĭ asemenea în haine ţĕrănescĭ ca şi ceialalţĭ sătenĭ olteni.

Peste Oltŭ învĕţătorii îşĭ păstrézā portulŭ românescŭ şi Dómne bine le mai şéde acestorŭ apostolĭ ai culturei naţionale în porturile lorŭ tradiţionale originale. Credŭ, că totŭ aşa de bine li-arŭ şedé şi dascălilorŭ noştri ruralĭ din Ardealŭ, décă arŭ umbla îmbrăcaţĭ românesce ca şi consătenii lorŭ, ér nu ca *jupânii* în haine de têrgŭ, nicĭ negre, nicĭ mohorîte, fără cum suntŭ mai urîte, cu unŭ cracŭ de *nădragŭ* în cismă şi cu altulŭ peste tureacŭ.

Fără sĕ fiu *optimistŭ,* trebue sĕ constatŭ, că décă amŭ avé pretutindenea şcolĭ şi învĕţătorĭ ruralĭ ca în Gorjiu, într'unŭ deceniu amŭ avea o generaţiune rurală, cu care ne-am puté mândri şi cu care ni-ar fi fală în lume. In acéstă privire mi-a rĕmasŭ o dulce amintire, care nu se va şterge din mintea mea câtŭ voiu trăi. Incâtŭ despre *nedee*, mĭ-am adunatŭ multe date, pe care nu sciu décă le voiu mai publica, fiind-că la noi lumea nu cetesce ce e originalŭ românescŭ şi sătenescŭ.

La 1 Augustŭ espiratŭ eramŭ la Filiaşĭ aşteptândŭ mai multe óre trenulŭ dela Verĭcirova spre a mĕ întórce la Bucurescĭ. In restaurantulŭ gării se aflau împreună cu mine şi nisce călĕtorĭ comercianţĭ Vienezĭ, cu carĭ am vorbitŭ multe şi de tóte asupra ţĕrii şi poporului nostru.

Pe peronŭ erau vre-o 20—30 de şcolarĭ sătenĭ în etate dela

In temnițele bulgare, se află, după cum anunță diarulŭ parisianŭ „Temps" 800 de prisonerĭ politicĭ, între carĭ se află și fostulŭ ministru bulgarŭ Caraveloff.

Cununiă. D-lŭ *Nicolau Stoia*, teologŭ abs. și d-ra *Victoria Cioloca*, fiica d-lui parochŭ și asesorŭ consistorialŭ Teodorŭ Cioloca, se vorŭ cununa la 29 Septemvre v. c. în biserica română gr. or. din Șipetŭ.

O societate industrială.

La 26 Septemvre n. c. s'a ținutŭ în curtea sfatului de aicĭ adunarea generală constituantă a *„Societății industriale pentru inmagazinarea de mărfurĭ, din locŭ."* Ministrulŭ Baross a propusŭ camerei comerciale de aicĭ sĕ înființeze societatea acésta, promițĕndu-i totŭ concursulŭ sĕu marterialŭ și moralŭ. D-lŭ secretarŭ alŭ camerei comerciale din locŭ, d-lŭ Eugen Iekelius, a și stăruitŭ din tóte puterile, ca sĕ pună în praxă ideia d-lui ministru.

Scopulŭ societății este: a promova în comunŭ interesele membrilorŭ industriașĭ, așa că societatea primesce dela membrii ei marfă lucrată spre înmagazinare și dă împrumutŭ pe ea până la $^2/_3$ din valóre. Societatea îngrijesce de vêndarea mărfii atâtŭ în țéră, câtŭ și în străinătate. Mijlocesce pentru membri comande și se îngrijesce, ca ei sĕ participe la liferațiunile publice.

După cum se vede scopul societății este fórte salutarŭ. Industriașii și cei cu mijlóce mai puține, se vorŭ puté înlesni fórte multŭ în ocupațiunea lorŭ prin aceea, că pe mărfurile nevêndute, vorŭ puté lua avansurĭ cu interese moderate, ér de altă parte prin aceea, că vorŭ puté participa cu ceialalțĭ membri la liferațiunile, ce va lua societatea asupra sa.

Intrarea în societate este destulŭ de ușóră. Fiă-care membru, trebue sĕ subscrie o cuotă de 25 fl., din carĭ la înscriere plătesce 5 fl., ér restulŭ îlŭ achită în rate lunare de câte 2 fl.

Acéstă reuniune este prima încercare de feliulŭ acesta în țéra nóstră și probabilŭ, că va avé succesŭ, fiindŭ susținută din partea ministrului, și décă va reuși, ea va fi o binefacere pentru industriașii brașovenĭ, carĭ de când cu rĕsboiulŭ vamalŭ cu Româ ia au datŭ de totŭ înderĕtŭ.

In vederea acésta vorŭ face bine industriași românĭ, décă se vorŭ înscrie și ei, ca membri în societate.

Fundațiunea unui tînĕrŭ românŭ.

Oradea mare, Septemvre 1891.

Stim. D-le Redactorŭ! Dumineca trecută ațĭ înregistratŭ scirea despre întemeiarea fundațiunei de 1000 fl. a tinĕrului românŭ *Demetriu Bardoși.*

Fiindcă suntŭ rarĭ în dilele nóstre tinerii, carĭ sĕ-șĭ eterniseze numele prin astfeliu de nobile fapte de binefacere românescĭ, m'am interesatŭ sĕ cunoscŭ mai de-aprópe pe acestŭ bravŭ tînĕrŭ alŭ nostru și, după informațiunile câștigate, îmĭ iau voiă a vĕ trimite aci următórele schițe biografice din viéța lui.

D-lŭ Demetriu Bardoși este fiiulŭ rĕposatului Constantinŭ Bardoși, fostŭ funcționarŭ la tribunalulŭ r. în Deva. S'a născutŭ la 1865 în Mureșŭ-Sângeorgiu (lângă Têrgu-Mureșului), a absolvatŭ șcólele reale de statŭ în Deva, unde a făcutŭ și bacalaureatulŭ cu succesŭ eminentŭ.

După absolvare, murindŭ tatălŭ sĕu, fŭ aplicatŭ ca funcționarŭ la oficiulŭ comitatensŭ în Solnocŭ (comit. Iasigia-Cumania-mare), ér în 1888 întrà ca voluntarŭ pe unŭ anŭ în regimentulŭ Strelitz (31) dela Sibiiu, unde a depusŭ esamenulŭ de oficerŭ cu eminență, ér mai târdiu trecŭ ca oficerŭ în reg. 37 din Orade, unde se află și acum ca oficerŭ de întregire.

D-lŭ Demetriu Bardoși este unŭ tinĕrŭ distinsŭ și de bune speranțe. D-sa se pregătesce acum pentru șcóla belică din Viena.

Dorindu-i cele mai bune succese, alăturŭ aci o copiă a literilorŭ fundaționalĭ, ce se află într'unŭ esemplarŭ și la capitolulŭ episcopescŭ din locŭ.

— *Coresp.*

Nr. 3228—1891

Litere fundaționalĭ ale fundațiuneĭ lui Demetriu Bardoși.

Domnulŭ ces. și reg. locotenente Demetriu Bardoși cu datulŭ Oradea-mare 12 Decemvre 1890, Ni-a străpusŭ o poliță de asigurare la „Reuniunea oficialilorŭ din Monarchia Austro-Ungară cu reședința în Viena" contractată după tarifa I f. sub condițiune, ca în casŭ când ar ajunge etatea de 50 anĭ sĕ i-se plătéscă capitalulŭ de 1000 fl. v. a. adecă una miiă florenĭ valuta austriacă dênsuluĭ, éră când ar muri înainte de etatea acésta, Reuniunea sĕ plătéscă posesorului poliței 1000 fl. v. a. și totŭ asemenea și décă ar muri după etatea acésta.

Ne-a rugatŭ maĭ departe, ca sĕ primimŭ polița acésta de asigurare, ce pórtă numĕrulŭ 99,110, în posesiunea nóstră pe lângă urmatórele dispusețiunĭ:

1) Dênsulŭ îșĭ reține dreptulŭ, ca suma de 1000 fl., carea este de a i-se solvi la ajungerea etății de 50 anĭ, sĕ o pótă folosi liberŭ după voia sa fără nicĭ o restrângere.

2) Suma de 1000 fl., carea este a se solvi după mórtea dênsului posesorului poliței doresce sĕ se întrebuințeze ca fundațiune permanentă în modulŭ următorŭ:

3) Fundațiunea sĕ se administreze în tóte timpurile de Veneratulŭ Capitulŭ metropolitanŭ gr. cat. de Alba-Iulia și Făgărașŭ separată de alte fundațiunĭ sub inspecțiunea Preaveneratului Ordinariatŭ Metropolitanŭ gr. cat. de acelașĭ nume și sĕ pórte numirea de „fundațiunea Demetriu Bardoși" Capitalulŭ sĕ se depună spre fructificare la institute românescĭ de creditŭ și economiă din patriă. Venitulŭ anualŭ sĕ se întrebuințeze în modulŭ următorŭ: $50^0/_0$ sĕ se dea ca stipendiu și ajutóre, $40^0/_0$ sĕ se adaugă în totŭ anulŭ la capitalŭ, $5^0/_0$ sĕ se dea pentru spesele administrațiunei, $2^0/_0$ sĕ se întrebuințeze pentru susținerea și înfrumsețarea mormêntului tatăluĭ sĕu Constantinŭ Bardoși, repausatŭ în 5 Septemvre 1885 și înmormêntatŭ în Deva în cemeteriulŭ gr. orientalŭ. Totŭ din aceste $2^0/_0$ sĕ se conserve și mormêntulŭ sĕŭ și eventualŭ alŭ familiei sale. Suma din aceste $2^0/_0$, carea óre-când nu ar fi de lipsă sĕ sĕ întrebuințeze spre conservarea mormintelorŭ amintite, sĕ se dea preoțilorŭ dispușĭ de Preaveneratulŭ Ordinariatŭ Metropolitanŭ, ca sĕ celebreze unŭ numĕrŭ anumitŭ de sânte liturgii pentru sufletulŭ tatălui sĕu, alŭ sĕŭ și alŭ familiei sale.

4) Venitulŭ de $50^0/_0$ amintitŭ în punctulŭ 3 voiesce, ca sĕ-lŭ capete soția sa legală, la casŭ când ar rĕmâné vĕduvă și încă pentru totŭ timpulŭ vĕduviei sale. La casŭ când ar avé pruncĭ, atuncĭ sĕ lŭ capete pruncii sĕi, fără osebire de sexŭ, începêndŭ dela anulŭ alŭ 6-lea până la alŭ 30-lea inclusive la orĭ ce șcólă arŭ studia. Totŭ acestŭ dreptŭ îlŭ vorŭ avé și descendenții sĕĭ în liniă dréptă.

5) Décă însĕ nu va avé soțiă nicĭ descendențĭ, atuncĭ drepturile din punctŭ 4 trecŭ la fratele sĕu Iosifŭ Bardoșĭ și descendenții luĭ legalĭ, carĭ umblă la șcólă.

6) Décă nicĭ fratele sĕu nu ar avé descendențĭ legalĭ, atuncĭ drepturile din punctulŭ 4 trecŭ la unchiulŭ sĕu Iuliu Bardoși și descendenții legalĭ ai acestuia; éră când nu ar avé nicĭ acesta descendențĭ, atuncĭ drepturile trecŭ la descendenții unchiului sĕu Georgiu Bardoși.

7) Décă nicĭ dênsulŭ, nicĭ fratele, nicĭ unchii dênsului nu vorŭ avé descendențĭ, carĭ sĕ umble la șcólă, atuncĭ stipendiulŭ sĕ se dea la tinerĭ românĭ gr. cat. din provincia metropolitană de Alba-Iulia.

8) Consângenii dênsului nu vorŭ fi obligațĭ a-șĭ dovedi starea lorŭ materială. Vorŭ trebui sĕ fiă Românĭ, sĕ arate în studii progresŭ celŭ puținŭ îndestulitorŭ și purtare morală celŭ puținŭ legală. Cei ce nu vorŭ fi consângenĭ ai dênsuluĭ și vorŭ voi a se folosi de stipendiu, vorŭ trebui sĕ probeze, că suntŭ lipsițĭ de mijlóce, maĭ departe progresŭ în studiu celŭ puținŭ bunŭ și purtare morală corĕspundĕtóre. La aceștia Preaveneratulŭ Consistoriu Metropolitanŭ va avé dreptulŭ a-li prescrie, că ce șcólă sĕ frecuenteze, va preferi însĕ șcólele militarĭ. Stipendiștii neconsângenĭ ai dênsului vorŭ fi obligațĭ în restimpŭ de 10 anĭ după absolvarea studielorŭ *a reîntórce cu $10^0/_0$ din suma primită ca stipendiu, cu care sumă apoi se va augmenta fondulŭ originalŭ alŭ fundațiunei.*

9) Trei procente din venitulŭ anualŭ alŭ fundațiunei se va da șcólei române gr. cat. de fetițe din Blașiu.

10) Stipendiile le va conferi Consistoriulŭ Metropolitanŭ gr. cat. de Alba-Iulia și Făgărașŭ.

11) Despre primirea poliței sĕ i-se dea unŭ reversŭ de primire, ca la timpulŭ sĕu sĕ pótă ridica suma de 1000 fl. v. a.

12) Literele fundaționalĭ se vorŭ deduce în maĭ multe esemplare, dintre carĭ unulŭ se va păstra în archivulŭ metropolitanŭ, câte unulŭ în archivele dieceselorŭ gr. cat. române din Oradea, Gherla și Lugoșŭ, unulŭ se va da dênsului, unulŭ unchiului sĕu Iuliu Bardoșĭ, unulŭ vĕduveĭ Georgiu Bardoși și unulŭ sedriei orfanalĭ din Deva.

Noi în urma datorinți, ce o avemŭ de a primi orĭ ce fundațiunĭ oneste, carĭ servescŭ spre promovarea bineluĭ eternŭ și temporalŭ alŭ credincioșilorŭ noștri, declarămŭ prin acésta, că primimŭ fundațiunea făcută de d-lŭ ces. și reg. locotenente Demetriu Bardoși sub condițiunile specificate maĭ susŭ, și vomŭ îngriji, ca acelea sĕ se și observe cu tótă consciențiositatea și punctualitatea, spre care scopŭ și estradămŭ aceste litere fundaționalĭ, întărite cu subscrierea și sigilulŭ nostru oficiosŭ.

Blașiu, din ședința consistorială ținută în 25 Augustŭ 1891.

Ioanŭ m. p.
Metropolitŭ.

La prea grațiosulŭ mandatŭ archieppŭ.

Dr. Aug. Bunea m. p.
secretarŭ consistorialŭ.

Mórtea generalului Boulanger.

Generalulŭ Bulanger, despre care s'a vorbitŭ atâtŭ de multŭ, s-a sinucisŭ cu revolverulŭ în dilele acestea în Bruxelles, pe mormêntulŭ amantei sale, dómna de Bonnemaine. Până acum însĕ nu se scie, care a fostŭ causa, că generalulŭ Boulangerŭ s'a sinucisŭ. Unii susținŭ, că de aceea s'a sinucisŭ, fiindcă nu mai putea trăi

---

12—14 anĭ, carĭ asemenea așteptau trenulŭ sĕ plece la Striharețŭ, lângă Slatina, în județulŭ Oltului.

La Striharețŭ, Statulŭ a înființatŭ o șcólă practică de agricultură, în care se primescŭ prin concursŭ, esamenŭ în scrisŭ și oralŭ numai copiiĭ-școlarĭ dela sate și din carĭ iesŭ în fie-care anŭ tinerĭ românĭ cu bune învĕțăturĭ practice agricole spre a ocupa locurile pe care le ocupau până acum la noi în agricultură numai Grecii și alte némurĭ străine.

Preumblându-mĕ pe peronŭ mĭ-au rĕmasŭ ochii ațintițĭ asupra unui copilașŭ-școlarŭ cu o străicuță peste peptŭ minunatŭ țesută și cusută cu strămăturĭ și ținêndŭ în mână o cólă de hârtiă înfășurată.

Mĕ apropiu de elŭ și îlŭ întrebŭ: cum îlŭ chiamă, cine i-a făcutŭ străicuța, ce ține în mână și unde se duce?

Copilulŭ îmĭ rĕspunde:

— Mĕ chiamă N. Cojocaru, am isprăvitŭ școla rurală în Petrescĭ, județulŭ Gorjiului; în mână am unŭ desemnŭ făcutŭ de mine; straița mi-a făcut'o mama, sum sĕracŭ și n'am tată; mĕ ducŭ la concursŭ la școla practică de agricultură dela Striharețŭ.

Desfășurândŭ hârtia, dau peste unŭ admirabilŭ desemnŭ cu mâna liberă a stabilimentului graficŭ a Statului din Bucurescĭ, unde se tipăresce „Monitorulŭ Oficialŭ". Am rĕmasŭ uimitŭ și nu-mĭ venea a crede, ca unŭ copilŭ dintr'o șcólă sătéscă sĕ desemneze atâtŭ de esactŭ și corectŭ. Spre a mĕ convinge, am începutŭ a-i pune o mulțime de întrebărĭ, la care Niculae rĕspundea, scoțêndŭ din străicuță și alte caete cu desemnurĭ de ale lui, precum: frunză de viță, plugurĭ și alte obiecte industriale agricole țĕrănescĭ.

Neapĕratŭ, în timpulŭ esaminării toțĭ copiiĭ s'au adunatŭ împrejurulŭ meu și eu oferindŭ lui Niculae unŭ leu ca sĕ aibă banĭ de drumŭ până la Striharețŭ, unŭ unchiașŭ, care sta și asculta și care era conducĕtorulŭ copiilorŭ, pri vindu-mĕ și vĕdêndŭ că sum Românŭ, îșĭ deschise inima și 'mĭ spuse:

— Amŭ începutŭ sĕ ne deșteptămŭ și noi spre a nu mai fi copleșițĭ de străinĭ. Destulŭ ne-au mâncatŭ ei păn' acum.

— Bine facețĭ, unchiașule, rĕspunseiu eu, Dumnedeu sĕ vĕ ajute în calea pe care ațĭ pornitŭ!

Vienezii, carĭ asistase la convorbirea mea, de asemenea esaminândŭ desemnurile, se minunau de învĕțătura care se învață în șcólele nóstre dela sate și nu se puteau în de ajunsŭ mira câtŭ de rĕu erau ei informațĭ despre starea lucrurilorŭ la noi, pe care le credeau a fi așa, precum le descriau impertinenții scriitorĭ jidovĭ, carĭ rĕspândeau în privința nóstră poesii ca cea următóre:

— O du wilde Walachei
— In dir ist nur Stroh und Heu
— Mamaliga und Malai!

Am nădejde și credŭ, că nu mĕ înșelŭ, când afirmŭ că pentru neamulŭ acestorŭ poețĭ și scriitorĭ pamfletarĭ a trecutŭ baba cu colacii din țéra românéscă.

La revedere.

Teofil Frâncu.

Nahalim.

O istoriă orientală, de F. F. Bresnitz.

Departe spre apa dulce a Bosforului a fostŭ leagănulŭ ei. Aceia, carĭ i-au datŭ viéță, erau fórte sĕracĭ și aceea, cu ce acoperiseră trupulŭ copilului lorŭ, erau nisce vestminte aspre și sdrențóse fără nicĭ o podóbă, dér bunulŭ Dumnedeu îșĭ ațîntise ochiulŭ sĕu asupra copilei și ea crescea și înflorea și în fiă-care di se făcea mai frumósă.

Se întêmplà într'o di, — ceea ce nu speraseră bĕtrânii, ér mica și frumósa Nahalim nicĭ nu visase, — ca doi domnĭ marĭ întrară în coliba lorŭ sĕrăcăciósă de lângă țĕrmulŭ Bosforului.

— „Allah sĕ fiă cu voi! Voi avețĭ o fiică cu numele Nahalim, mare e bunĕtatea lui Dumnedeu, marele Soliman o cere de soțiă!"

fără amica sa, dómna de Bonnemaine. Alţii ḑicŭ, că lipsa de banĭ l'a silitŭ pe generalulŭ Boulanger sĕ-şĭ ieé viéţa.

Despre biografia generalului Boulanger aflămŭ următórele:

George Ernest Ioan Marie Boulanger s'a născutŭ la 1837, în oraşulŭ Rennes, în departamentulŭ Ille şi Villaine. După ce terminà studiile în Nantes, intrà în şcóla militară din St. Cyr, în anulŭ 1855, în etate de 18 anĭ, unde în urma silinţei sale dobêndi testimonii fórte bune şi în Octomvre 1856 fù numitŭ sub-locotenentŭ la infanteriă şi nu multŭ după aceea fù transportatŭ la regimentulŭ 1 de tiraliorĭ din Algeria. Aicĭ se luptà sub comanda mareşalului Randon în contra Cabililoru, unde primì botezulŭ de sânge. Mai târḑiu îlŭ aflămŭ în rĕsboiulŭ italianŭ, unde se distinse fórta tare şi unde fù rănitŭ. Câteva ḑile după aceea fù numitŭ din causa bravurei sale, *cancelarŭ alŭ legiunei de onóre.* In anulŭ 1860 se distinse în rĕsboiulŭ din Cochinchina, unde érăşĭ a fostŭ rănitŭ la umĕrulŭ stângŭ. In 1862 fù numitŭ căpitanŭ ér în anulŭ 1867 fù numitŭ profesorŭ la şcóla militară.

In 1870, în rĕsboiulŭ franco-germanŭ fù numitŭ locotenentŭ-colonelŭ, şi aicĭ se luptà vitejesce în fruntea regimentului sĕu. In anulŭ 1871 fù numitŭ oficerŭ alŭ legiunei de onóre şi colonelŭ. In luptele sale contra comunei din Parisŭ fù rănitŭ de unŭ glonţŭ în braţulŭ dreptŭ. In ḑiua, în care a fostŭ rănitŭ, fù numitŭ comandantŭ alŭ legiunei de onóre.

In anulŭ 1880 fù numitŭ generalŭ de brigadă. Curêndŭ după aceea trecù la cavaleriă, unde fù mai apoi numitŭ de comandantŭ alŭ unei brigade de cavaleriă.

In anulŭ următorŭ fù numitŭ conducĕtorŭ alŭ deputaţiunei guvernului francesŭ, la serbarea centenarului independenţei republicei nord-americane. In anulŭ 1884 fù numitŭ generalŭ de divisiune, care corespunde cu rangulŭ de locotenentŭ mareşalŭ. In anulŭ 1886 fù numitŭ *ministru de rĕsboiu.* Din momentulŭ acesta, se puse Boulanger pe terenulŭ politicŭ. Elŭ fù acela care dorea din adênculŭ inimei sale unŭ rĕsboiu de „revanşă" în contra Germaniei. Din acéstă causă numele sĕu deveni fórte popularŭ.

In anulŭ 1887, eşindŭ din ministerŭ fu numitŭ comandantŭ alŭ corpului 13 de armată din Clermont. In anulŭ 1888 din causa uneltirilorŭ sale politice, 'i se detrase comanda, şi prin o hotărîre a tribunalului disciplinarŭ, fu concediatŭ din armată.

Acumŭ întrà elŭ în politică şi avù unŭ duelŭ cu ministru preşedinte Floquet.

Nu multŭ după aceea fù acusatŭ la senatŭ, că face agitaţiunĭ politice, din care causă Boulanger fugì din Francia în Belgia la Bruxelles, după aceea se duse la Londra. De aicĭ făcea elŭ propagandă politică în Francia, ajutatŭ fiindŭ cu banĭ, de ducesa de Uzés.

Acum de curândŭ, murindŭ amanta sa, dómna de Bonnemaine, devenì din ḑi în ḑi totŭ mai melancolicŭ, până când în fine, se împuşcà cu revolverulŭ pe mormêntulŭ amantei sale, dómna de Bonnemaine. Astfelŭ se sfârşì viéţa acestui bărbatŭ, care stîrnise mare sensaţiune în lumea întrégă.

Simpatii Franceso-Ruse în anulŭ 1828.

(Repriviri istorice).

(Fine.)

Austria deja în véra anuluĭ 1828 făcea pregătirĭ serióse de rĕsboiu? totŭdeodată însĕ ţesea planulŭ mai năinte amintitŭ, care décă rĕuşia, cădea de sine întrevenirea armată. Metternich avea firma credinţă, că tóte puterile europene vorŭ primi planulŭ sĕu şi se vorŭ uni în acelŭ scopŭ, ca sĕ-şĭ oferéscă intermediaţiunea, stabilindŭ şi condiţiunile păcii. Se presupunea, că Rusia nu se va opune voinţei Europei; decĭ planulŭ lui Metternich se vedea a avé şansele sale, căcĭ principele Wellington, care devenì capulŭ guvernului anglesŭ, era în perfectă înţelegere cu Metternich, pe care-lŭ asigurà, că Prusia încă va fi pe partea lorŭ.

Dér planulŭ lui Metternich s'a zădărnicitŭ din acea parte, de care nicĭ că visase. Cabinetulŭ francesŭ încă doria pacea, fiindŭ însĕ încunosciinţatŭ într'unŭ modŭ straniu din partea Curţii rusescĭ, despre planurile ambiţióse ale Austriei, şi totodată informatŭ într'o direcţiune, care era fórte divergentă de cea a lui Metternich, regele Carolŭ X, şi pe basa prejudeţelorŭ erudite dela antecesorii sĕi, devenì de totŭ preocupatŭ faţă de Austria, carea în ochii sĕi era obstaculŭlŭ gloriei şi alŭ nimbului francesŭ.

După succesele câştigate în campania întreprinsă contra Spaniei, Carolŭ alŭ X îşĭ propusese sĕ înalţe gloria şi puterea casei Bourbonice la gradulŭ unde stătuse sub Ludovicŭ alŭ XIV; dér orĭ încătrăŭ privia, tóte terenele le găsise ocupate de Austria. In Italia, dela Alpĭ până la golful Torentului, predomnia vocea Austriei, carea în confederaţiunea statelorŭ germane, încă şi în Prusia câştigase supremaţiă, încâtŭ pentru trama francesă nu se mai găsea pânză.

Wellington, cunoscêndŭ dispositiunea spirituală, carea domnia în Francia faţă de Austria, se feria a-i face propositiunĭ de acţiune comună în contra Rusiei, decĭ a începutŭ a atinge sublimele córde de necesitatea păcei Europene, care era unŭ idealŭ alŭ regelui Carolŭ X din causă, că era mai înaintatŭ în etate, decâtŭ sĕ nu doréscă pacea, şi nu putea sĕ-şĭ ascundă temerea, că din îndelungatulŭ resbelŭ ruso-turcŭ póte sĕ se pericliteze linişte europénă, de unde stăruinţelorŭ lui Wellington, fără ca sĕ facă vre-o amintire de Austria, lĭ-a succes a îndupleca pe Carolŭ X sĕ trimită unŭ ambasadorŭ la Constantinopolŭ cu misiunea de a informa pe Pórta otomană despre necesitatea curmărei resbelului, şi sĕ o înduplece a primi condiţiunile echitabile ale Rusiei.

Bozzo di Borgo, ambasadorulŭ rusŭ la Parisŭ prin carele a fostŭ încunosciinţatŭ cabinetulŭ francesŭ despre planulŭ lui Metternich, a avutŭ dibăcia de a ţiné întrunite sentimentele lui Carolŭ X pentru amicia cu Rusia, ba a-i îndulci şi dorulŭ inimei prin apromisiunĭ la ţinuturile de pe malulŭ stângŭ alŭ Rinului, în casulŭ când ar veni treaba la resbelŭ cu Austria.

In urmarea acestora, Carolŭ alŭ X *şĭ-a datŭ apromisiunea, că elu în causa orientală va ţiné cu Rusia.*

Sĕ lămurimŭ mai detailatŭ procedeulŭ afecţiunilorŭ francese pentru Rusia. Francesii au privitŭ totdéuna rîulŭ Rinului ca frontiera naturală a patriei lorŭ şi acestŭ sentimentŭ s'a înrădĕcinatŭ şi vulgarisatŭ în inimile francese prin marea lorŭ revoluţiune din ultimulŭ deceniu alŭ secolului trecutŭ. Regele Carolŭ, deşi urea revoluţiunea, era mai francesŭ în inima sa, decâtŭ sĕ abandoneze acéstă ideă, acestŭ sentimentŭ. Contele Lebzeltern în călĕtoria sa spre Viena, întrebândŭ pe Lafernonays, ministrulŭ de esterne al Franciei, că ce împărtăşire ar avé pentru Metternich? căpĕtà următorulŭ rĕspunsŭ:

„Spune principelui Metternich, că augustulŭ meu rege nicĭ când nu va păşi la o acţiune comună în contra Rusiei; nicĭ pentru a-lŭ îndupleca la pace, nicĭ pentru a se amesteca în trebile ei."

Curtea Prusiei, şi altcum rudă cu Rusia, fiindŭ informată despre împrejurărĭ, a declaratŭ oficiosŭ „că nu aprobă planulŭ lui Metternich, ba îlŭ ţine de periculosŭ şi *neexecutabilĭ, deórece Francia şi Rusia suntŭ de unŭ acordŭ.*"

Metternich la începutŭ nu bănuia negociările intime între Francia şi Rusia, totuşĭ observà la timpŭ, că elŭ este prevenitŭ — debordatŭ — de şireţia diplomatică a lui Borzo di Borgo, decĭ vĕḑêndu-şĭ planulŭ dejucatŭ, a apucatŭ pe altă cale; a înduplecatŭ Pórta otomană sĕ declare pe calea diplomaţiei, şi înaintea lumei, că nu ea e causa resbelului, dreptŭ aceea e aplecată a primi unŭ congresŭ europeanŭ, în carele pe lângă participarea părţilorŭ beligerante, sĕ se stabiléscă condiţiunile lămurite ale păcei, carĭ apoi sĕ fiă puse sub garanţia puterilorŭ.

Dér nicĭ acéstă declarare apriată a Turcului n'a putută sĕ influinţeze asupra Cabinetului francesŭ, a cărui înstrăinare de către Austria era mai prepăstiósă, decâtŭ sĕ i-se pótă pune o punte.

La nota diplomatică a Turciei, ministrulŭ francesŭ a datŭ acelaşĭ rĕspunsŭ, că augustulŭ rege nu se amestecă în afacerile Rusiei, prin urmare nicĭ în cestiunea rĕsboiului ruso-turcŭ, şi rĕmâne neclintitŭ la acéstă hotărîre a sa.

Metternich, vĕḑêndu-şĭ tóte încercările sale estŭ modŭ paralisate, riscà încă odată a-şĭ proba norocŭlŭ prin amiculŭ sĕu de principii, principele Wellington, carele încă doria sĕ se pună stavilă întinderei rusescĭ, stătea însĕ în reservă faţă de casa Bourbónă, căreia la Congresulŭ de Viena (1815) îi fusese raḑimŭ putérnicŭ, pentru a ajunge la tronŭ.

Vellington scia, că Lafernonays, ministrulŭ esternelorŭ Franciei, era legatŭ mai putérnicŭ de Rusia, decâtŭ sĕ-lŭ pótă abată la o altă cale, — dér fiindu-i cunoscută şi împrejurarea, că regele Carolŭ nu iubesce persóna lui Lafernonays, ci doria pe Polignac (ambasadorŭ la Londra) în capulŭ afacerilorŭ esterne, a stăruitŭ a câştiga pe Polignac pentru ideile sale şi a duce firele diplomatice păn'acolo, ca Polignac sĕ fiă chiămatŭ de regele Carolŭ la Parisŭ. Sositŭ la Parisŭ, Polignac, cu ocasiunea primei întêlnirĭ, se încercase a-lŭ convinge pe regele, „că pacea Europei, numai atuncĭ şi numai aşa póte fi asigurată, decă Francia va face causă comună cu Anglia, în contra Rusiei". Regele însĕ i-a rĕspunsŭ categoricŭ: „*Eu rĕmânŭ pe lângă Rusia*; şi déca acésta, ar ataca pe Austria, eu voiu sta gata pregătitŭ, şi-mĭ voiu dirige paşii după împrejurărĭ; éră *decă ar ataca Austria pe Rusia, eu fără întârḑiere îmĭ voiu comanda armata în contra Austriei.* Unŭ astfelŭ de resbelŭ dóră îmĭ va fi de folosŭ, căcĭ naţiunea, ocupată prin o mare afacere, ca acésta, turburările interne, avêndŭ debuseulŭ lorŭ în spre afară, se vorŭ domoli şi alina".

Polignac rĕmase încremenitŭ; n'a devenitŭ ministrulŭ esternelorŭ, ci s'a reîntorsŭ la postulŭ sĕu la Londra. Nicĭ Metternich, nicĭ Wellington nu se aşteptase, ca la stăruinţele Austriei şi ale Angliei, şi faţă de neutralismulŭ Prusiei, Carolŭ alŭ X sĕ se opună unei alianţe îndreptate în contra Rusiei.

Planulŭ ăstorŭ doi diplomaţĭ era, că va succede prin negociaţiunile curţilorŭ europene a îndupleca pe Rusia la concesiunĭ faţă de Turcia; şi după socotinţa

---

Firesce, că sĕrmanii pescarĭ se înspăimêntară şi Nahalim se făcù albă, mai albă ca marmora din palatulŭ Sultanului.

Acum ea purta haine pompóse, cusute cu firŭ de aurŭ şi parfumate, şi cete întregĭ de servitorĭ ascultau poruncile ei. Dér visătóre umbla ea încóce şi încolo prin palatulŭ pomposŭ, suspinândŭ se preumbla prin grădinile de trandafirĭ ale Sultanului. Şi décă domnitorulŭ se apropia de ea, fugea ca o pasăre spăriată.

Sultanulŭ însă n'avea odihnă nicĭ ḑiua, nicĭ nóptea şi sórtea trupelorŭ sale, carĭ erau în rĕsboiu cu Sêrbii, nu-i sta aşa la inimă, ca şi frumósa fiinţă şi cruḑimea frumósei Nahalim. Femeile sale vedeau mâhnirea sa şi-lŭ sfătuiră, sĕ cufunde în valurile Bosforului pe Nahalim, şi apoi Allah 'i va da linişte inimei sale. Sultanulŭ nu prea băgà în sémă vorbele lorŭ, căcĭ altmintrelea ar fi trebuitŭ sĕ observe, că ei sĕ temŭ de sêrmana fată de pescarŭ, fiind-că avea dragostea Sultanului.

Când scia Sultanulŭ, că ea pribegesce prin grădinĭ, sĕ străcura după ea ca unŭ hoţŭ pe vêrfulŭ degetelorŭ şi sĕ ascundea după câte o tufă de trandafirŭ; privirile sale arḑĕtóre aprópe consumau trupulŭ ei frumosŭ şi faţa ei sublimă.

Odată ea se apropiase tare de elŭ, se opri tocmai lângă acelŭ trandafirŭ, după care sta elŭ ascunsŭ. Ea se plecà spre unŭ trandafirŭ, şi respira mirosulŭ celŭ plăcutŭ. Atuncĭ se arătà Sultanulŭ, elŭ, marele Sultanŭ, înaintea căruia milióne de ómenĭ se plecau până la pămêntŭ, de care mii de ómenĭ tremurau, a cărui braţŭ rĕspândea gróza până în depărtatulŭ apusŭ, — elŭ căḑù în ghenunchĭ înaintea fetei de pescarŭ şi se rugà:

— „Nahalim, tu care estĭ mărgăritarulŭ celŭ maĭ frumosŭ alŭ corónei mele, stéua cea mai frumósă a împĕrăţiei mele, nu fugi de mine!"

Nahalim se oprì, înfăţişarea domnitorului, ce se rugà, o mişcà.

— „Nahalim", se rugà elŭ, „Nahalim, tu flórea divină a Rĕsăritului, spune, ce trebue sĕ facŭ, ca sĕ mĕ iubescĭ? Tu, regina casei mele, iubesce numaĭ puţinŭ, atâtŭ de puţinŭ, câtŭ e albŭ în penele corbului şi câtŭ e negru în inima lui Allah".

— „Inima lui Allah e vecĭnicŭ albă şi apoi ce e maĭ negru ca penele corbului?" ḑise fata.

— „Lasă-mĕ sĕ sărutŭ marginea vestmintelorŭ tale, Nahalim!"

— „Vestmintele mele suntŭ prea josŭ şi buzele tale prea susŭ".

— „Nahalim, tu, diamantulŭ dintre petrile nestimate, privesce, te iubescŭ cu înfocare! Fii a mea, Nahalim, vréi coróna mea, vréi împĕrăţia mea?"

O clipită mintea ei fù străbătută de unŭ fiorŭ rece: *a stăpâni!* A înălţa şi a smeri ómenĭ, a ucide şi a ierta ómenĭ — cu tóte astea însĕ o altă icónă isgoni gândurile acestea, ea clătinà din capŭ şi ḑise:

— „Coróna ta e destulŭ de strălucită, decâtŭ sĕ ai lipsă a-o face şi maĭ strălucită. Mie nu mi-se cuvine acéstă cinste".

— „Privesce, diamantulŭ, ce ḑace fără strălucire în adêncime, unde nu pĕtrunde nicĭ o raḑă de lumină, ér în raḑele sóreluĭ, sĕ'lŭ vedĭ cum strălucesce", ḑise Sultanulŭ.

— „Diamantulŭ şi lumina sórelui suntŭ ca fratele şi sora, dér pune-lŭ în văpaia focului şi tu vei vedé cum se topesce tótă splendórea".

— „Sĕ umilescŭ aceea, ce iubescŭ, şi se înalţŭ aceea, ce urĕscŭ?" strigà Sultanulŭ sărindŭ în susŭ. „Te iubescŭ numaĭ pe tine Nahalim, te iubescŭ ferbinte, te voiu iubi vecĭnicŭ, maĭ vecĭnicŭ ca palida lună, care mĕ aude; mai vecĭnicŭ, decât stelele lucitóre, ce mĕ privescŭ".

Elŭ îĭ apucà mână şi o cuprinse de mijlocŭ.

Curagiulŭ ei dispărù de-odată, ea căḑù la picióreIe lui şi-i cuprinse genunchii.

— „O, stăpâne, fiă-ţĭ milă de cea din urmă róbă a ta. Aruncă-o afară pe uliţă, unde latră cânii şi unde locuesce fómea, dér nu-o supĕra cu nimicŭ".

„Sultanulŭ îşĭ muşcà buzele de durere, orĭ de mâniă, — acésta nu o scimŭ. Apoi rupse trandafirulŭ, spre care se plecase mai înainte Nahalim şi apoi se depărtà cu paşĭ linĭ. Două creţe adâncĭ şi întunecóse se iviră între sprâncenele stăpânitorului...

lorŭ, pentru ajungerea acestui scopŭ *era destulă o demonstrațiune cu câte-va năi belice pe marea Mediterană și diversiunea unei armate Austriace spre frontiera Galiției; în casulŭ celŭ mai rĕu erau deciși a sĕ folosi și de forță, déca sĕ constata, că Rusia stă singură.*

Deși atâtŭ Prusia neutrală — dér prin rudeniă mai multŭ apropiată de Rusia, — câtŭ și Francia erau, convinse, că sporulŭ teritorialŭ și succesele Rusiei în orientŭ suntŭ periculóse pentru echilibrulŭ europeanŭ, totuși interesele lorŭ parțiali nu li-a concesŭ sĕ se alipéscă la planulŭ Austriei și alŭ Angliei; de unde, pe cumŭ scimŭ, Rusului i-a succesŭ a trece Balcanulŭ și a dicta în anulŭ 1829 pacea memorabilă dela Adrianopolŭ.

*

Evenimentele se repețescŭ, deși sub forme variate. In anulŭ 1828 în contra intereselorŭ generali europene, tronulŭ Franciei, pentru interesulŭ sĕu privatŭ, s'a aliatŭ și a fostŭ de unŭ acordŭ cu autocratulŭ Rusiei; în 1891 republica francesă, ba putemŭ afirma întréga națiune francesă, privindŭ la interesulŭ sĕu, se aliază totŭ cu același autocratŭ, acuma însĕ cu acea diferință, că la acéstă alianță aderézĕ și întréga națiune rusésca. Dela succĕsulŭ acestei alianțe va depinde judecata istoriei: că politica lui Bismark de a însghiăba tripla alianță, cu eschiderea Rusiei, a fostŭ mai fericită pentru Europa, decâtŭ nesuccesulŭ politicei lui Metternich.

Incă o observare și terminămŭ.

Deși pornirile consecutive ale Rusiei în contra Turcului, vorŭ fi avêndŭ alte scopuri și interese, totuși, dândŭ tributulŭ adevĕrului, trebue sĕ recunóscemŭ: că forma de ađi a staturilorŭ Balcanice și posițiunea creștinilorŭ d'acolo, se datoresce în prima seriă acelorŭ porniri, pe cari celelalte puteri ale Europei nu le făceau, căci din causa disparității Cultului religiosŭ, li lipsea inima pentru suferințele Creștinilorŭ din Orientŭ.

Rotuna.

Literatură.

A eșitŭ de sub tiparŭ **„Tratatulă bóelelorŭ acute infectătóre."** Se află de vênđare la subscrisulŭ autorŭ în Rodna vechiă (comit. Bistrița-Năsĕudŭ); la librăriile N. Ciurcu în Brașovŭ; W. Krafft în Sibiiu și la Concordia în Năsĕudŭ.

Prețulŭ unui esemplarŭ numai 1 florinŭ v. a.

Simeonŭ Stoica,
medicŭ cercualŭ.

HIGIENA.

Despre grija unei femei dela însărcinare și pănă ce mișcă copilulŭ.

Cum s'ar puté óre, ca într'o grădină sĕ fiă flori multe și frumóse, décă grădinarulŭ nu arŭ sci sĕ le îngrijéscă? Cum s'ar puté înmulți poporulŭ décă mumele nu sciu ce conduită sĕ aibă în cursulŭ sarcinei?

In alte țĕri, mai luminate decâtŭ țéra nóstră, învĕțații se ocupă fórte multŭ și cu mare interesŭ de causele scăderei numĕrului populațiunei. Noi însĕ ne ocupămŭ de diminéța pănă séra de ori ce, numai de grija sănĕtății, care este comóra nóstră cea mai scumpă, nu ne ocupămŭ. Copiii morŭ cu sutele la țéră și în orașe; multe mame se pierdŭ înainte de a nasce, ori la nascere, și acésta numai din causa nesciinței și a superstițiilorŭ neîntemeiate în cari credŭ.

Din aceste considerații, d-lŭ *Dr. S. Gheorghiu*, medicŭ primarŭ alŭ spitalului Sf. Spiridonŭ din Iași, publică în „Apĕrătorulŭ sănĕtății" următórele povețe în privința modului, cum trebue sĕ se grijéscă femeile în timpulŭ, de când suntŭ însărcinate și pănă ce se mișcă copilulŭ:

O copilă de curêndŭ măritată — đice d-sa — trebue sĕ cunóscă, că una din causele principale ale bólelorŭ femeesci, suntŭ nascerile rĕu îngrijite; de aceea trebue sĕ ia mĕsuri la timpŭ; și îndată ce simte primele semne ale sarcinei ca: amețélă, gréță, scuipatulŭ fără voiă diminéța, desgustŭ de mâncare, încetarea regulei etc. celŭ mai nimeritŭ lucru este sĕ încépă o viéță cu totulŭ liniștită, sĕ părăséscă corsetulŭ, care e o adevĕrată nenorocire pentru femei, sĕ nu facă mișcări grele ca: ridicarea unorŭ corpuri grele și sĕ nu se ostenéscă multŭ.

Se întêmplă că unele femei la o anumită lună, pierdŭ séu lapĕdă; în casulŭ acesta ca precauțiune bună, este ca femeia đece đile înainte de timpulŭ când scie, că a pierdutŭ altă dată, și đece đile după acelŭ timpŭ, sĕ stea în patŭ în repaosŭ absolutŭ. In casulŭ când femeia pórtă greu, este bine a avé unŭ brêu séu unŭ felŭ de cingĕtóre, cu care sĕ-și înfășóre pântecele, ca astfelŭ sĕ fiă susținutŭ.

Tóte turburările ce aparŭ în cursulŭ sarcinei, cele mai adese-ori disparŭ odată cu mișcarea copilului, care se simte de obiceiu între a 5-a și a 6-a lună, și odată ajunsă la începutulŭ lunei a 9-a, femeia trebue din contră sĕ-și schimbe viéța liniștită ce avea, sĕ umble multŭ pe josŭ fără însĕ a face imprudențe, cari arŭ pune în pericolŭ viéța copilului și a ei chiar.

Femeia în luna a 9-a e bine sĕ umble pe josŭ ceva mai multŭ, pentru că prin acésta se pregătescŭ organele la o nascere mai ușóră. Natura a îngrijitŭ încă dela mișcarea copilului ca tóte organele mamei sĕ se pregătéscă; ea ne-a lăsatŭ însĕ și nouĕ îndatorirea, ca nu numai sĕ nu punemŭ piedeci unei asemenea preparațiuni, prin viéță neregulată și prin abusuri de totŭ felulŭ, dér încă sĕ căutămŭ a înlesni preparațiunea naturală a organelorŭ de nascere, luândŭ în băgare de sémă aceea ce ne recomandă esperiența, din ale cărei dosare am estrasŭ aceea ce s'a đisŭ mai susŭ.

ECONOMIA.

Cultura pomilorŭ.

III.

Precum omulŭ, ca sĕ trăéscă are lipsă de nutremêntŭ, tocmai așa și pomii. In pămêntulŭ bunŭ, pomii sĕ facŭ mari și cu scórță frumósă, éră în pămêntulŭ rĕu, ei rĕmânŭ mai mici și adese-ori suntŭ espuși bólelorŭ.

Nutremêntulŭ pomilorŭ, ca și alŭ celoralalte plante, este de douĕ feluri: organicŭ și anorganicŭ. Nutremêntulŭ organicŭ constă din: cenușă, varŭ, ferŭ, sare etc. și contribue la formarea lemnului, éră celŭ anorganicŭ constă din: azotŭ, carbonŭ și oxigenŭ.

Nutremêntulŭ organicŭ se absórbe de pomi prin rădĕcini, éră celŭ anorganicŭ prin foi. Prin foi pomii rĕspiră, ca și ómenii prin plumâni; điua rĕspiră oxigenŭ, éră nóptea carbonŭ.

Bunulŭ Creatorŭ a întocmitŭ lucrurile astfeliu, ca aceea ce rĕsuflămŭ noi, adecă azotulŭ, sĕ fiă înghițitŭ de plante; ér aceea, ce ele rĕsuflă, adecă oxigenulŭ, sĕ-lŭ înghițimŭ noi.

Ca sĕ putemŭ constata, că pomii se nutrescŭ nu numai cu rădĕcinile din pămêntŭ, ci și cu foile din aerŭ, n'avemŭ decâtŭ sĕ legămŭ cu o sfóră, strînsŭ peste mijlocŭ unŭ pomŭ mai tînĕrŭ și vomŭ vedé îndată, că unflătura se va face deasupra legăturei. Primăvéra, cu deosebire, așa circuléză de tare suculŭ prin pomi încâtŭ de esemplu: mestécănului, crepându-i scórța, curge mustulŭ șipotindŭ. Acestŭ mustŭ se întrebuințéză și ca beutură recoritóre.

Ca și omulŭ, este espusŭ și pomulŭ la multe bóle și primejdii. De multe ori este amenințatŭ séu frântŭ de vênturi mari; de multe-ori îi strică seceta prea mare, ca și gerulŭ celŭ aspru; de multe-ori se rupe de greutatea pómelorŭ, ce produce. Suntŭ apoi omide și gândaci, cari le rodŭ frunzele; șóreci ori anumite insecte, cari le rodŭ rădĕcinile; epurii și caprile, cari le despóiă scórța; mulțime de insecte, cari se încuibéză sub scorța lorŭ și le facŭ mari stricăciuni etc.

Cele mai însemnate bóle ale pomilorŭ suntŭ: *tăciunele.* Acesta atacă mai cu sémă scórța merilorŭ, ceea-ce se póte observa când scórța mĕrului a începutŭ a se înegri. Indată ce observămŭ acésta, tăiemŭ scórța atacată cu cuțitulŭ și ungemŭ rana cu pĕcură séu cu céră de altoitŭ.

Afară de tăciune, merii mai suferŭ și de *cangrenă*, unŭ felŭ de gâlci (ghinduri), cari atacă lemnulŭ unde pămêntulŭ e prea grasŭ. Se póte vindeca, tăindŭ părțile atăcate și ungêndu-le cu pĕcură.

Altă bólă mai însemnată a pomilorŭ este și *oftica* séu *gălbinarea.* Acésta se nasce décă pămêntulŭ de desuptŭ e prea sterpŭ séu apătosŭ. Din acésta causă, la rĕsădirea pomilorŭ trebue sĕ cunóscemŭ bine pămêntulŭ și décă credemŭ, că e prea sterpŭ séu apătosŭ, sĕ punemŭ sub rădĕcina principală câte o lespede de pétră, după cum am amintitŭ la rĕsădirea pomilorŭ.

Afară de bólele amintite, mai suntŭ: *curgerea de rĕșină* la pruni, cereși și vișini, care se póte vindeca ca și celelalte bóle; *putređirea lemnului, pătarea frunzelorŭ* la peri și *nerodirea.* Acésta din urmă sĕ póte vindeca numai îngrășindŭ bine pămêntulŭ. Pătarea frunzelorŭ la peri se póte vindeca, udându-i adese-ori pe timpŭ de secetă, ér putređirea lemnului se vindecă prin tăerea lemnului putredŭ și astuparea rănei prin o amestecătură de lutŭ, cenușă, balegă și cărbuni pisați, apoi ungerea aceleia cu pĕcură, ca sĕ nu pótă străbate aerulŭ.

In sfîrșitŭ trebue sĕ amintimŭ ceva despre întinerirea pomilorŭ. Acésta sĕ face rătezândŭ coróna pomului bĕtrânŭ, ca sĕ créscă altă coróna mai tineră. Retezarea

---

Mai multe đile se închise Sultanulŭ în casă, și nu voi nici sĕ mănânce, nici sĕ bea. Elŭ lucra, așa se đicea, la unŭ nou planŭ de rĕsboiu în contra îndrăsneților Sêrbi și în contra obraznicilorŭ Unguri, elŭ 'i va îngenunchia semilunei, chiar și cetatea împĕrătéscă germană o va supune sub jugulŭ lui Allah. Dér de ce ar fi și fost Sultanulŭ sultanŭ, décă ar fi trebuitŭ sĕ lucre singurŭ? De ce avea elŭ sfetnici și scriitori? Pentru ca Sêrbii și Ungurii sĕ fiă înfrânți și cetatea împĕrătéscă germană dela Dunăre sĕ cadă în mânile sale, — acestea-i preocupau gândirile sale, dér frumósa Nahalim cu ochii ei mari și frumoși îi turbura mințile. De mii de ori 'i jurase rĕsbunare și mii de planuri iscodise, dér când își aducea aminte de ochii ei, trebuia sĕ-și plece capulŭ pe mâni și sĕ ofteze din adânculŭ inimei sale.

Nahalim devenia din đi în đi mai tăcută.

Ea pribegea odată prin grădină, urmărită numai în taină de sbirii Sultanului. Cu buzele ei roșii săruta trandafirii cei mari și frumoși. Când servitorii Sultanului observaseră acésta, alergară la elŭ și diseră: „Allah e mare, îndurarea ta stăpâne sĕ fie spre noi, Nahalim *iubesce!*"

Atunci Sultanulŭ se făcù palidŭ, mai palidŭ ca mórtea. In mintea sa se iviră icónele duorŭ favoriți ai sĕi. Da, de sigurŭ că pe unulŭ dintre acești doi, îlŭ iubea ea. Și elŭ, elŭ póte că a atinsŭ cu buzele sale buzele ei, póre că elŭ a cuprinsŭ mijloculŭ ei; — apucà o frânghiă de mătase și se repeđi în grădină.

Când o zări, o chiămà la sine. Nahalim voi sĕ fugă, dér prea înfricoșatŭ suna vocea Sultanului, ea nu cutezà sĕ fugă, ci se apropià de elŭ.

— „Fiă-ți milă de róba ta, stăpâne, ce poruncesci?"

Fața cea frumósă a tinerei fete era desfigurată de gróză. Acésta îlŭ pĕtrunse pe Sultanŭ pănă în inimă.

— „Nahalim, copila mea", đise elŭ cu blândețe, „nu vorbi așa, îmi face rĕu. Privesce, îți voiu oferi totŭ ce-mi stă în putință. Câtŭ veđi cu ochii totulŭ va fi alŭ tĕu. Acésta e prea puținŭ? Vorbesce, și coróna sêrbéscă va fi a ta! Ori dóră coróna acésta ți-e prea mică? Vorbesce, și-i voiu smulge regelui Ungariei coróna de pe capulŭ sĕu și o voiu pune pe capulŭ tĕu! Ori dóră acésta strălucesce prea puținŭ? Voesci mai multŭ? Vorbesce, Nahalim, regina inimei mele; numai unŭ cuvêntŭ spunemi, și îndată voiu pleca în recea miaza-nópte și-ți voiu aduce cu periculŭ vieței mele cea mai frumósă și mai strălucită coróna de acolo! Dér tu trebue sĕ fii a mea, Nahalim, da tu trebue sĕ fii a mea!" Apoi o cuprinse în brațe.

Ea însĕ îlŭ respinse cu putere dela sine și-i strigà plină de disgustŭ: „Plécă, eu te urăscŭ!"

— Pe mine mĕ urăsci, dér pe altulŭ îlŭ iubesci?" răcnì Sultanulŭ dându-se cu unŭ pasŭ înapoi. „Dér aștéptă", șopti elŭ „rĕsbunarea mea va fi înfricoșată!"

Elŭ se gândì unŭ momentŭ, apoi murmurà încetŭ:

— „Nahalim, cunosci tu pe favoriții mei, pe frumosulŭ Mechmed și pe visătorulŭ Ali?"

Nahalim tremurà, apoi đise:

— „E dreptŭ, cunoscŭ pe Mechmed încă de pe timpulŭ stăpânitorului...

— „Și pe Ali?" o întrerupse Sultanulŭ.

Ea tăcù.

Rîsulŭ crâncenŭ alŭ Sultanului o îngrozì:

— „Mechmed póte trăi, dér Ali trebue sĕ móră". Sultanulŭ scóse frânghia de mătase și continuà: „Cine voesce sĕ se urce de pe culmile munțilorŭ la sóre, acela cade în adêncimea văilorŭ. Nahalim ia acéstă frânghiă și du-o lui Ali, spune-i, că aceste suntŭ cele din urmă cuvinte ale Sultanului: „Cine voesce sĕ se urce de pe culmile munțilorŭ la sóre, acela cade în adêncimea văilorŭ". Dă-i acéstă frânghiă și spune-i: „Acesta este celŭ din urmă darŭ alŭ stăpânului tĕu." Nisce servitori credincioși te vorŭ însoți, nu te gândi la fugă. Și după-ce Ali va muri, adu-mi acéstă frânghiă îndĕrĕtŭ și partea stângă a bărbei lui Ali".

Sultanulŭ rîse gróznicŭ și cu silă. Nahalim plângea...

— — — Ea se duse la Ali. Servi.

corónei se face mai cu sémă primăvéra.

Unii dintre agricultorii noștri, carĭ au pomĭ în grădinĭ, lasă orĭ și câțĭ surcei s'ar ivi la rădĕcina pomilorŭ în credința, că prin acésta se întineresce pomulŭ. Acei surcei însĕ nu numai că nu intinerescŭ pomulŭ, ci chiar îlŭ îmbĕtrânescŭ prin aceea, că-i subtragŭ o parte însemnată a nutrementului.

Și numai din aceste câte-va obsĕrvărĭ asupra culturei pomilorŭ se póte vedé, că aceea, ce este agricultura pentru agricultorŭ, aceea este horticultura pentru grădinarŭ.

Precum agricultorulŭ, care nu scie ara, gunoì, grăpa și sĕmĕna, cum sĕ cade, nu póte avé secerișurĭ mănóse, chiar așa nu póte avé róde bogate nicĭ grădinarulŭ, care nu are cunoscințe despre cultura pomilorŭ.

Acésta sĕ o ținemŭ minte, căcĭ după modulŭ, în care cultivămŭ pomii din grădinile nóstre, ne judecă în diua de astădĭ atâtŭ ai noștri, câtŭ și străinii carĭ au ocasiune de a ne visita grădinile și comune nóstre.

Ioanŭ Georgescu.

P O V E Ț E.

In opulŭ „Tratatulŭ bólelorŭ acute infectătóre", pe care-lŭ anunțămŭ la rubrica literaturei, se află povețe medicale pentru poporŭ. Reproducemŭ și noi următórele din aceste povețe:

Ce sĕ facĭ, când cineva scuipă sĕu vomézā sânge în gradŭ mare? Pune pe peptŭ stergare gróse udate în apă rece. Schimbă-le la fiă-care jumĕtate de óră, storcêndu-le totdeuna bine. Spală curatŭ o bucată de sare și dă-i bolnavului se-o lingă adese-orĭ. Nu mânca bucate ferbințĭ și nu bea beuturĭ iritătóre.

Cum se opresce curgerea sângelui pricĭnuită prin tăieturĭ orĭ prin alte loviturĭ? Culege păinjinŭ multŭ, curățe-lŭ bine de gozurĭ, pune-lŭ pe rană și-lŭ strînge bine cu o fașă de pânză. Décă nu afli păinjinŭ, sdrobesce mĕruntŭ nisce cărbunĭ și după-ce i-ai cernutŭ, presarĕ-i pe rană, acoperind'o și strângênd'o bine cu cârpă de pânză móle.

Ce sĕ facĭ, ca sĕ scapĭ de bătĕturĭ (ochiurĭ de gaină)? Pórtă încălțeminte comóde, largĭ și de piele móle, cu vîrfŭ latŭ și cu călcâe jóse, abia de unŭ degetŭ de înalte. Ține picĭórele în apă caldă în tótă séra câte $^1/_2$ óră, apoi pune pe bătăturĭ din următórea composițiă: Terpentinŭ grosŭ o linguriță, céră albă și saponŭ simplu, mĕruntŭ tăiate din fiă-care o lingură, cu puținŭ oleu de lemnŭ topesce-le la olaltă din care va eși o materiă compactă. Din acésta unge o bucată de cârpă, pe care o vei aședa pe bătăturĭ și în scurtŭ timpŭ vei scăpa de ele.

Cum se vindecă nigeii? Pune mestécănŭ verde în focŭ, din suculŭ ferbinte, ce va eși din capetulŭ care nu arde, pune diminéța și séra câte 2—3 picăturĭ pe nigei și vei scăpa în curênd de ei. Décă negelulŭ e mare, împlântă în elŭ vîrfulŭ unui acŭ până la rădĕcina negelului, la flacăra unei luminĭ, înferbêntă capetulŭ cu urechile până va fi roșu și în 2—3 dile negelulŭ pică cu rădĕcină cu totŭ.

De códă nicĭ nu-mĭ pasă!!

Anecdotă populară.

Când a fostŭ cândva într'o vară
Unŭ țiganŭ mâncândŭ o pară
O albină cum sburà
Dreptŭ pe pară-i se așéză.
— „Na, gândi țiganu acum,
„Pentru ce nu-țĭ vedĭ de drumŭ?
„Ce țĭ dădù, mĕ rogŭ, prin [minte?!...
„N'aveai locŭ sĕ trecĭ nainte?
„Capŭ de muscă, bîzălău
„Zăpăcitŭ și nătărău!...
. . . .
. . . .
„Cum sĕ scapĭ-acum de ea
„Gură icĭ, piciorŭ colea:
„Orĭ cu ciocululŭ te ciupesce
„Orĭ cu ghiara te julesce!!.
Er gândindŭ așa, curêndŭ
Ișĭ făcù și planŭ în gândŭ,
La ea mâna sĕ-șĭ întindă
Și de códă dreptŭ s'o prindă;
— Mĕ păzescŭ de capŭ eu, lasă,
„Că de códă nicĭ nu mĭ pasă...
. . . .
Dér c'unŭ degetŭ cândŭ ajunge
Hop, albina mi-lŭ împunge.
— Haoleu, mă!!... Ce neródă!!
„Décă mușcĭ tu pe la códă,
„Fire-ai țépănă sĕ fii,
„Capulŭ dér de ce-lŭ mai ții?!..."

Th. D. Speranția.

MULTE ȘI DE TOATE.

Litera M. in vieța lui Napoleonŭ celŭ mare.

A jucatŭ unŭ mare rolŭ. Numele a șése mareșalĭ ai sĕi se începea cu litera M. (Murat, Moncey, Massena, Mortier, Macdonald, Marmont) precum și a 26 de generalĭ de divisiune (Miollis, Montbrun și încă 24). Prima sa luptă a fostŭ la Montenotte, cea din urmă la Mont St. Jean, afară de aceea mai câscigà luptele dela Milesimo, Mondovi, Marengo, Moscva, Montmirail, Montereau. Orașulŭ Milanŭ a fostŭ celŭ dintâiu orașŭ, în care a întratŭ elŭ triumfătorŭ, și Madrid, celŭ din urmă. Madrid și Moscva i-au adusŭ perderĭ marĭ. Mai întâi îlŭ părăsi Murat. Egiptulŭ îlŭ perdù Menou. Moreau i-a fostŭ timpŭ îndelungatŭ unŭ mare rivalŭ, care necontenitŭ urzea în contra lui conjurațiunĭ Trei dintre miniștrii sĕi se numeau Maret, Montalivet, și Mollien, primulŭ sĕu camerierŭ a fostŭ Montesquieu. Malmaison a fostŭ loculŭ, în care a petrecutŭ mai pe urmă pe teritorulŭ Franciei.

Scirĭ comerciale.

B.-Pesta 25 Sept. Cerealele pe piețele esterne au fostŭ pretutindenea, în sĕptĕmâna trecută, în o scădere ușóră. Numai în B.-Pesta prețurile au rĕmasŭ aprópe cele din sĕptĕmâna premergătóre.

Victualie. Ouĕle au fostŭ 40—41$^1/_2$ la 1 fl., lada próspete de 1440 bucățĭ cu 34—35 fl. — Galițe, gâsce 2.40 2.70 fl., grase 4.50, 5.50 fl., — găinĭ 1, 1.30 fl., pui 65—90 cr., rațe grase 2, 2.40 fl., curcĭ 2.50, 3 fl. — tóte cu părechea.

Păstăióse. Cumpĕrătorii s'au ținutŭ în reservă, din care causă prețurile au mai scăpĕtatŭ. Fasolea 6.50, 6.75, — mazerea 8.50, 9.50, — lintea 9.50.

Têrgulŭ de vițeі. Vii 34—36 cr., prima 38—42, fruntea 43—45 cr. pe chilogr.

Peile uscate n'au avutŭ căutare, Notéză: grele de boi 80—85 fl., de mijlocŭ 74—78 fl., vacĭ 78—80 fl., pitlingĭ 95—100 fl., Kneip 120—125 fl. suta de chilograme.

Călendarulŭ sĕptĕmânei.

Septemvre. are 30 dile. Vinicerŭ.

1891 Dilele sĕptĕm.	Călendarulŭ Iulianŭ	Călend. Gregorian	Sórele răsare	Sórele apune
Dum.	22 S. Mart. Foca	4 Franciso	6. 5	5. 31
Lunĭ,	23 † Zem. S. Ioan Bot.	5 Fides	6. 7	5. 29
Marțĭ,	24 Mart. Tecle	6 Bruno	6. 8	5. 28
Mercurĭ,	25 Cuv. Efrosina	7 Amalia, Charit.	6. 9	5. 26
Joi,	26 † Adorm. S. Ioan Ev.	8 Brigita	6. 11	5. 24
Vinerĭ,	27 Mart. Calistrat.	9 Dionisie	6. 12	5. 22
Sâmb.	28 Mart. Cariton	10 Amalia	6. 13	5. 20

Cursulŭ losurilorŭ private din 30 Sept.

	cump.	vinde
Basilica . . .	6.50	6.90
Creditŭ	185.25	185.75
Clary 40 fl. m. c. . .	52.25	53.25
Navig. pe Dunăre . .	121.—	123.—
Insbruck	23.—	23.50
Krakau	20.50	21.50
Laibach	54.—	55.—
Buda	52.—	53.—
Palffy	16.90	17.40
Crucea roșie austr. . .	11.—	11.50
dto ung. . .	—.—	—.—
dto ital. . .	12.—	12.50
Rudolf . . .	.—	—.—
Salm . . .	59.—	60.—
Salzburg	24.50	25.75
St. Genois . . .	60.—	62.—
Stanislau	27.50	29.50
Trieitine 4$^1/_2$% 100 m. c.	133.—	135.—
dto 4% 50 .	—.—	64.—
Waldstein . . .	34.50	36.50
Windischgrätz . . .	48.75	49.75
Sêrbescĭ 3% . . .	38.30	38.60
dto de 10 francĭ	—.—	—.—
Banca h. ung. 4% . .	113.50	111.90

Bursa de mărfurĭ din Budapesta dela 30 Sept. n. 1891

Sĕmințe	Cualitatea per Hect.	Prețulŭ per 100 chilogr. dela	până
Grâu Bănățenescŭ	80	10.40	10.60
Grâu dela Tisa	80	10.40	10.60
Grâu de Pesta	80	10.35	10.55
Grâu de Alba-regala	80	10.40	10.60
Grâu de Bácska	80	10.40	10.60
Grâu ung. de nordŭ	80	—.—	—.—

Sĕmințe vechĭ orĭ nouĕ	soiulŭ	Calitatea per Hect.	Prețulŭ per 100 chilgr. dela	până
Sĕcară		70—72	9.40	9.55
Orzŭ	nutrețŭ	60—62	5.90	6 30
Orzŭ	de vinars	62.—	6.50	7.—
Orzŭ	de bere	64.—	7.30	8.75
Ovĕsŭ		39.41	5.90	6.15
Cucuruzŭ	bănăț.	75	6.30	6.35
Cucuruzŭ	altŭ soiu	78	6.25	6.30
Cucuruzŭ	„	—	.—	.—
Hirișcă	„	—	5.75	6.—

Prețulŭ pe 100 chilograme.

Producte div.	Soiulŭ	Cursulŭ dela	până
Sem. de trif.	Luțernă ungur.	—.—	—.—
—	francesă		—.—
—		—.—	—.—
„	roșiă	—.—	—.—
Oleu de rap.	rafinatŭ duplu	37.—	38.—
Oleu de in		5.65	5 75
Uns. de porc	dela Pesta	54.50	54.75
„	dela țéră	—.—	—.—
Slănină	svêntată	45.—	46.—
„	afumată	52.—	54.—
Sĕu		37.	38.—
Prune	din Bosnia în buțĭ		
„	din Serbia în sacĭ		
Lictarŭ	slavonŭ nou	—.—	.—
„	bănățenescŭ		
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoșĭ	ungurescĭ		
„	sêrbescĭ		
Miere	brută	—.—	—.—
„	galbină strecurată	—.—	—.—
Ceară	de Rosenau	137.	138.
Spirtŭ	brutŭ	19.—	19.50
„	Drojdiuțe de spirt	21.50	21.75

Têrgulŭ de rîmătorĭ din Steinbruch. La 28 Sept. n. starea rîmătorilorŭ a fostŭ de 135,387 capete, la 29 Sept. au întratŭ 1113 capete și au eșitŭ 1607 rĕmânêndŭ la 30 Sept. unŭ numĕrŭ de 135881 capete. — Se notéză: marfa *ungurésca* veche, grea dela — până la — — cr.. marfă *ungurésca* tineră grea dela 46— cr. până la 47— cr., *de mijlocŭ* dela 48 cr. până la 48$^1/_2$ cr — *ușóră* dela 50— cr. până la 50$^1/_2$ cr. — *Marfă țĕrănéscă* grea dela — până la — cr. — *de mijlocŭ* dela — cr. până la — cr. *ușóră* dela 49— cr. până la 50 cr. — *Marfă de România* de *Bákony* grea dela — cr. până la — cr. transitto mijlociă grea dela — cr. până la — cr. însĕ transito ușóră dela — cr. până la — cr. transito dto țepósă grea dela — cr. până la — cr. transito mijlociă dela — cr. până la — cr.

torii fură silițĭ sĕ o sprijinéscă, căcĭ altmintrelea ar fi cădutŭ. Ali o vĕdù venindŭ, și recunoscù sbirii Sultanului. Elŭ se făcu mai albŭ ca zăpada din miadănópte și tremura mai tare, ca celŭ din urmă credinciosŭ din împĕrăția profetului.

„Ali", dise ea cu voce înăbușită, „așa vorbesce Sultanulŭ, aceste suntŭ cele din urmă cuvinte ale sale: „Cine voesce sĕ se urce de pe culmile munțilorŭ la sóre, acela cade în adêncimea văilorŭ." Ea îi dede frânghia de mătase: „Și acesta e celŭ din urmă darŭ alŭ sĕu".

Pe fața lui Ali se ivi de-odată o lumină.

— „Femeiă, eștĭ nebună?". strigă elŭ „sĕu Allah țĭ-a schimbatŭ vocea? Cum, tu îndrăsnescĭ sĕ vorbescĭ în numele Sultanului? și voi simbriașilorŭ, îndrăsnițĭ sĕ purtațĭ hainele Sultanului?"

Elŭ strigà pe servitorii sĕi și porunci, ca sĕ-i lege pe toțĭ. Ei se opuseră și jurară, că ei vinŭ în numele Sultanului, dér Ali nu credea. Cu frânghia de mătase a Sultanului legà mânile Nahalimei. Apoi se plecà spre ea și buzele sale atingêndŭ ușorŭ fruntea ei, îi șopti încetŭ: „Nu te teme, Allah e cu noĭ".

Apoi trimise pe unŭ servitorŭ credinciosŭ la Sultanulŭ și-i spuse: „Allah e mare și îndurarea ta sĕ fiă cu noĭ. O femeă bétă a venitŭ la mine și mi-a adusŭ o frânghiă de mătase și a abusatŭ de numele tĕu. Eu însĕ am legatŭ femeia și pe însoțitorii ei, fiind-că îndrăsniseră sĕ pórte hainele tale. Poruncesce, stăpâne, ce este de făcutŭ, și robulŭ tĕu le va împlini".

Sultanulŭ stete multă vreme pe gândurĭ, și nu scia, ce sĕ crédă despre acésta. Póte se înșelase sĕu póte că 'i s'a anunțatŭ lucrurĭ neadevĕrate.

— „Du-te", dise elŭ cătră robŭ, „spune stăpânului tĕu, ca pe femeia bétă și pe însoțitorii ei, sĕ-i trimită legațĭ la mine!"

Abia plecase însĕ robulŭ, când Sultanului 'i părù rĕu, că a trimisŭ acéstă soliă. Mâniatŭ sări în susŭ și strîngêndu-șĭ pumnii dise: „Ișĭ batŭ jocŭ de mine!" Apoi chiămà pe comandantulŭ gardei sale și-i dĕdù porunca, ca sĕ-lŭ aducă pe Ali legatŭ la dênsulŭ. Casa lui sĕ o ia cu asaltŭ, décă se va apĕra, și sĕ o dărîme până în temeliă. Femea însĕ, pe care o va găsi la dênsulŭ, sĕ fiă têrêtă prin cetate și elŭ sĕ călăréscă pe calulŭ, de care va fi legată ea.

Sbirii Sultanului sosiră la casa lui Ali. Aicĭ era însĕ pace și liniște. Casa se înălța falnicŭ spre cerulŭ albastru lipsitŭ de norĭ. Și când trecură ei prin grădină, frundele arborilorŭ fâșâiau încetŭ, trandafirii înflorițĭ rĕspândeau unŭ mirosŭ plăcutŭ și dulce.

Ei intrară în casă și întrebară de stăpânŭ. Acesta plecase. Și femeea? — Acésta dispăruse. Numai servitorii ferecațĭ ai Sultanului erau aicĭ și paznicii lui Ali. — —

Sultanulŭ blĕstĕmà și înjură ca unŭ creștinŭ necredinciosŭ, când aflà acésta; elŭ poruncì, ca sĕ se caute prin tótă casa, prin grădină și prin tótă țera, dér Nahalim și Ali dispăruseră. — — —

Armata cea mare a lui Soliman se pregătise și trecea victoriósă prin țera nefericițilorŭ Sêrbĭ. Mândra fortăréță Belgradŭ căduse, și gloriosulŭ Sultanŭ se întórse la Rhodos, ca sĕ-lŭ cucerésca....

Décă ar fi observatŭ elŭ mica colibă, care zăcea pacĭnică și liniștită la cósta îngustă dela Avalahehe, care se întindea cu frundișulŭ sĕu plăcutŭ până la fortăréța Sêrbilorŭ, acolo s'ar fi dusŭ elŭ și ar fi fulgeratŭ cu mânia și rĕsbunarea sa în colibă; elŭ ar fi nimicitŭ pe aceia, ce-șĭ zidiseră fericirea și norocululŭ.

Doĭ ómenĭ frumoșĭ și ferictĭ locuescŭ acolo, și décă tu poțĭ sĕ privescĭ prin ferestrile cele micĭ, atuncĭ vei vedé fericirea. Omulŭ celŭ fericitŭ este Ali și frumósa femeiă este Nahalim. Și miculŭ copilașŭ, ce'lŭ pórtă în brațe și pe care-lŭ sărută și-lŭ dragostesce, este — ei, este unŭ darŭ alŭ bunului Dumnedeu, care locuesce în cerulŭ pururea vecĭnicŭ.

Corneliu Scurtu.

Marfă sêrbéscă grea dela 46—47 cr. transito, mijlociă grea dela 46—47 cr. transito. ușóră dela 47—48 cr. Porcĭ îngrășațĭ de unŭ anŭ dela — cr. pănă la — cr., îngrășațĭ cu cucuruzŭ dela — cr. pănă la — cr., îngrășațĭ cu ghindă dela — cr. pănă la — cr. Cântărițĭ la gară cu 4½.

Bursa din Bucurescĭ din 30 Sept.

Valorĭ	%	se cump
Rentă română perpetuă 1875	5%	102.½
Renta română amortisabilă . .	5%	99.¼
dtto	4%	83.½
Renta rom. (rurale convertite)	6%	101.¾
Oblig. de statŭ C. F. Române	6%	—.—
idem idem	4%	—.—
Imprumutulŭ Openheim 1866 .	8%	—.—
Imprumutulŭ Oraș. Bucurescĭ .	5%	—.—
idem idem din 1884	5%	93.¾
idem idem din 1890	5%	95.—
Impr. or. B. cu prime Loz. fr. 20	—	—.—
Credit fonciarŭ ruralŭ	7%	—.—
idem idem	5%	99.½
Credit Fonc. Urb. din Bucurescĭ	7%	103.—
idem idem	6%	102.—
idem idem	5%	94.¾
Credit Fonc. Urban din Iașĭ. .	5%	85.—
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10 fr V. N.	276.—
Banca Naţion. ult. div. 83.—	500	1537.—
Dacia-România ult. div. 30 lei	200	384.—
Naţionala de asig. ult. div. 32 lei	200	388.—
Banca Rom. ult. div. fr. 15.— .	500	—.—
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 5 l.	250	—.—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	—.—
Soc. Rom. de Hârtie ult. —	100	—.—
Soc. de Reas. ult. div. 15 l. aur	200	—.—
Societ. de Constr. ult. div. . .	—	—.—
Societ. de Hârtie ult. div. . .	—	—.—
Agio în Bursă	—	—.—
Rubla de hârtie	—	
Banca Naţion. a României .	—	
Scompt.	5%	
Avansurĭ pe efecte	6%	
vansurĭ pe Lingourĭ	6%	

Cursulu pieței Brașovŭ.

din 3 Octomvre st. n. 1891.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.18	Vênd.	9.21
Argintŭ românescŭ	„	9.12	„	9.18
Napoleon-d'orĭ	„	9.19	„	9.24
Lire turcescĭ	„	10.50	„	10.55
Imperialĭ	„	9.50	„	9.55
Galbinĭ	„	5.40	„	5.45
Scris. fonc. „Albina" 6%		—.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	—.—	„	—.—
Ruble rusescĭ	„	121.—	„	122.—
Mărcĭ germane	„	57.—	„	57.40

Discontulŭ 6—8% pe anŭ.

Cursulŭ la bursa din Viena.

din 2 Octomvre a. c. 1891

Renta de aurŭ 4%	103.65
Renta de hârtiă 5%	100.65
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare aurŭ	115.—
dto argintŭ	97.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [1-ma emisiune]	111.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [2-a emisunei]	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune)	—.—
Bonurĭ rurale ungare	90.—
Bonurĭ croato-slavone	104.50
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	—.—
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	140.59
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului	130.—
Renta de hârtiă austriacă	91.40
Renta de argintŭ austriacă	91.20
Renta de aurŭ austriacă	109.25
Losurĭ din 1860	136.75
Acţiunile băncei austro-ungare	1009.—
Acţiunile băncei de creditŭ ungar.	328.—
Acţiunile băncei de creditŭ austr.	283.25
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.54
Napoleon-d'orĭ	9.26
Mărcĭ 100 împ. germane	57.45
Londra 10 Livres sterlinge	116.85

Proprietarŭ:
Dr. Aurel Mureșianu.
Redactorŭ responsabilŭ interimalŭ:
Gregoriu Maiorŭ.

Nr. 350—1891 3—3

CONCURSŬ.

Devenindŭ vacante următórele stipendii, și anume:

1. Unŭ stipendiu de 60 fl. v. a. pe anŭ din fundaţiunea „*Marinovicĭ*" pentru studențĭ de gimnasiu respective școla reală de aceeașĭ categoriă.

2. Unŭ stipendiu de 20 fl. v. a. pe anŭ din fundaţiunea „*E. D. Bașota*", menitŭ pentru gimnasiștĭ, cu preferința celorŭ din munţii apusenĭ, sêu din fostulŭ districtŭ alŭ Năsĕudului.

3. Unŭ stipendiu de 50 fl. v. a. pe anŭ din fundaţiunea „*Dobâca*", destinatŭ pentru unŭ gimnasistŭ născutŭ în fostulŭ comitatŭ alŭ „Dobâcei".

4. Unŭ stipendiu de 40 fl. v. a. pe anŭ din fundaţiunea „*Radu M. Rîurénu*" pentru studențĭ la gimnasiu sêu școla reală. Mai departe fiindŭ vacantŭ:

5. Unŭ ajutorŭ de 25 fl. v. a. pe anŭ, menitŭ pentru unŭ tînĕrŭ românŭ, care voesce a învĕța sêu învață deja vre-o meseriă, dêr mai cu sémă: rotăria, lemnăria (baldașia), făurăria, măsăria (têmplăria), cismăria, pălărieria, curelăria, șelaria, mașinăria agricolă.

Prin acésta se escrie concursŭ.

Cererile au a se înainta „*Comitetului Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului românŭ*" *în Sibiiu* **pănă la 15 Octomvre st. n. 1891.**

Cererile întrate mai târḑiu nu se vorŭ considera.

Aspiranţii la vre-unulŭ din stipendiile amintite sub pt. 1—4 au sĕ acludă la suplicile lorŭ:

a) Carte de botezŭ în originalŭ sêu în copiă legalisată.

b) Testimoniu școlasticŭ de pe semestrulŭ II alŭ anului școl.: 1890/91.

c) Atestatŭ de frecuentare dela direcţiunea institutului, în care cercetéză școla de presentŭ.

d) Atestatŭ de paupertate sêu de orfanŭ, décă concurentulŭ e orfanŭ.

Suplicanţii la ajutorulŭ amintitŭ sub pt. 5 au sĕ presente următórele documente:

a) Atestatŭ de botezŭ în orig. sêu în copiă legalisată.

b) Testimoniu școlasticŭ de celŭ puţinŭ 4 clase elementare.

c) Contractulŭ încheiatŭ cu măiestrulŭ conformŭ §-lui 61 alŭ legei industriale (Art. de lege XVII din 1884) în originalŭ sêu în copia legalisată și o adeverință dela măestru despre succesulŭ cu care lucră.

d) Atestatŭ de moralitate dela autoritatea competentă locală.

e) Adeverință dela părințĭ sêu tutorĭ, că suntŭ decișĭ a lăsa pe fiii sêu pupulii lorŭ la învĕţătură pănă se vorŭ perfecţiona pe deplinŭ.

Sibiiu, 18 Septemvre 1891.

Pentru comitetulŭ Asociaţiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului românŭ.

G. Barițiu, m. p. președ. **Dr. I. Crișianu**, m. p. secret. II.

Concursŭ.

Pentru intreţinerea a patru copii dela școlele române gr. or. din locŭ cu costŭ, cvartirŭ, luminatŭ, încălḑitŭ, spălatŭ etc. din „*Internatulŭ Christurianŭ*", sĕ escrie concursŭ cu terminŭ de 15 ḑile dela prima publicare.

Remuneraţiunea va fi de 12 fl. lunarŭ de internistŭ, éră celelalte condiţiunĭ sĕ potŭ afla la Epitropia Bisericii Sf. Nicolae din locŭ.

Petiţiunile în scrisŭ sĕ adreséză la Comitetulŭ parochialŭ alŭ Bisericei Sf. Nicolae.

Comitetulŭ parochialŭ.

Sosirea şi plecarea trenurilorŭ în Braşovŭ.

I. Plecarea trenurilorŭ:

1. Dela Braşovŭ la Pesta

Trenulŭ mixtŭ: 4 óre 20 minute diminéţa.
Trenulŭ acceleratŭ (peste Cluşiu): 2 óre 48 minute după amédĭ.
Trenulŭ de persóne: 7 óre 23 minute séra.
Trenulŭ acceleratŭ (peste Aradŭ): 10 óre 24 minute séra.

2. Dela Braşovŭ la Bucuresci:

Trenulŭ acceleratŭ: 5 óre 15 minute diminéţa.
Trenulŭ mixtŭ: 12 óre 20 minute după amédĭ.
Trenulŭ mixtŭ: 2 óre 19 minute după amédĭ.

ABONAMENTE

la

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Preţulŭ abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei lunĭ	3 fl. —
Pe şése lunĭ	6 fl. —
Pe unŭ anŭ	12 fl. —

Pentru România şi străinătate:

Pe trei lunĭ	10 fr.
Pe şése lunĭ	20 fr.
Pe unŭ anŭ	40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Dumineca.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe anŭ	2 fl. —
Pe şése lunĭ	1 fl. —
Pe trei lunĭ	50 cr.

Pentru România şi străinătate:

Pe anŭ	8 francĭ.
Pe şése lunĭ	4 francĭ.
Pe trei lunĭ	2 francĭ.

Abonamentele se facŭ mai uşorŭ şi mai repede prin **mandate poştale.**

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou, sĕ binevoiéscă a scrie adresa lămuritŭ şi a arăta şi poşta ultimă.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe făşia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă.

Totodată facemŭ cunoscutŭ tuturorŭ D-lorŭ abonaţĭ, că maĭ avemŭ din anii trecuţĭ numerĭ pentru complectarea colecţiunilorŭ „Gazetei“, precum şi câteva întregĭ colecţiunĭ, pentru carĭ se potŭ adresa la subsemnata Administraţiune în casŭ de trebuinţă.

Administraţ. „Gaz. Trans.“

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşovŭ.